

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 19 OKTOBER 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JÖHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

A. Blomberg foto.

På Ezaline Bohemans femtioårsdag.

DET ÄR VERKLIGEN EN ANGENÄM uppgift att skriva om en sådan femtio-åring som Ezaline Boheman. Där flockar sig kring skrifbordet ett helt sällskap af uppfriskande minnen, än kommer ett rejält, själfständigt ord, som gjorde slag i en diskussion, än ett muntert infall, som lättat en stämning, ett annat som förde den ner till jordens trygga mark igen, än minnet af ett par vakna humoristiska ögon, telegraferande midt i ett kritiskt ögonblick öfver många hufvuden en trådlös hälsning af samma innebörd som de ord, jag fick till svar på min anhållan att få fotografera: det är gräsligt, men det gör ingenting!

Men det är inte bara detta, som gör upp-

giften lätt, viktigare är det faktum, som långt ifrån alltid är förhanden: nämligen att här finns så mycket påtagligt att skriva om, så mycket godt arbete gjort och så mycket under händerna.

När man tänker på fru Boheman, tycker man, att hennes lif skurit som en plogbill genom mull tvärs igenom alla molniga, oklara förhinder, som resas mot kvinnans försök att vidga sin uppgift utöfver hemmets gränser utan att släppa den hon äger inom dem. Och gjort det, icke genom några otroliga prestationer, som ställt henne bland de lysande fast praktiskt betydelselösa undanlagen utan genom att visa, som andra gjort före och efter henne, att vid den tid, då hemmets uppgifter icke

längre äro så krävande, då äger en kvinna nog spänstighet och lifskraft för att det skulle vara väl värdt att ta hennes krafter i anspråk för sådant arbete som samhället behöver.

Vi känna alltför väl denna stora skara, som gent emot hvarje nytt kvinnligt initiativ hotar med "de af Gud — eller, mera materialistiskt, naturen — själf nedlagda hindren" utgående från att hvarje kvinna har barn, och att dessa barn aldrig bli stora. Vi känna äfven den kanske icke så klart bekända, men öfver allt utbredda fördomen, att en husmor, som slutat sin uppgift med barnens fostran, icke duger till annat än att skrumpna i ett tomt hem eller knappa på en liten pension. Hur mycken erfarenhet,

arbetsduglighet och arbetshåg har inte kastats på sophögen i den fördomens namn!

Det tyckes, för att återkomma till utgångspunkten, som om en sådan karriär som fru Bohemans skulle kunna lätta på denna fördom — för dem som icke älska den.

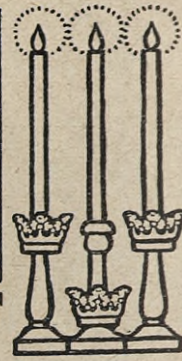
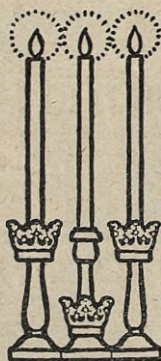
Ezaline Giron, landtbrukardotter från stockholmstrakten, blef helt ung gift med den bekante språkmannen och författaren, bibliotekarien, doktor Mauritz Boheman. Ären före sitt giftermål hade hon tillbringat i Lund i sin släktings, professor Johan Jacob Borelius' hem. Den gamle filosofen vande henne af med att slarfa med sitt tal och lärde henne att uttrycka sig klart och bestämdt enligt logikens fordringar, en lärdom som hon sedan fått god nytta af, ty hon glömde den icke.

I och med sitt giftermål blef hon husmor i ett gästfritt hem, där musik och litteratur voro hufvudintressena, som fyllde den tid vården af hem och barn lämnade öfrigt. Men hon delade icke blott sin mans intressen utan äfven hans arbete. Doktor Boheman var redaktör för Turistföreningens årsskrift, och hans fru kom snart att bli honom behjälplig i arbetet. Hon öfvertog bl. a. ordnandet af Turistföreningens fotografisamling, ett arbete som hon ännu sköter. Ett stort antal af de öfversättningar af Kipling, Hall Caine m. fl. som doktor Boheman signerade äro utförda af hans fru, som först på de allra sista åren satte sitt eget namn på ett verk.

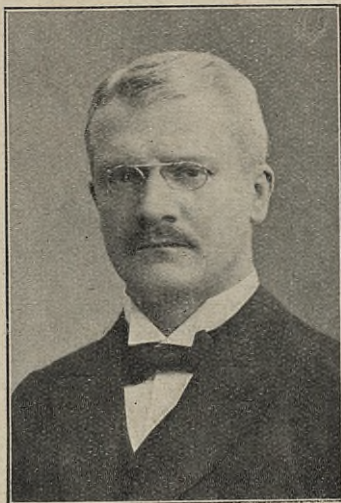
Fru Boheman hade alltså icke själf stått ansvarig för något arbete, och icke deltagit i några värf utom hemmet — om man undantar ordförandeskapet i Svenska hem under dess första verksamhetsår — när hon som änka år 1909 kallades till sekreterare i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt och därmed inträdde i ett nytt arbets-skede.

Det har gått några arbetsfyllda år af Landsföreningens historia sedan dess, dess föreningsans antal har vuxit från 134 till 200 och arbetet har ökat i samma proportion. Under dessa år har sekreterarskapet för fru Boheman från att vara ett mera manuellt arbete blifvit en djupare fallad uppgift, som hon lärt sig att älska. Hon har satt sig grundligt in i det stora arbetsmaskineriets gång, har genom att förmedla förbindelsen mellan lokalföreningarna och hufvudkvarteret förvärfvat en omfattande kännedom om arbetet i olika orter och dess bärare, hon har blifvit en hjälpreda för de många, som från landsorten vända sig till ledningen i och för råd angående föreningarnas verksamhet. Som en af de största behållningarna af arbetet befecknar hon också bekantskapen med alla dukliga rösträttskvinnor och deras oegennyttiga, många gånger beundransvärda arbete under svåra förhållanden. Det ligger i fru Bohemans lynne att mera uppskatta det tysta pliktrogna arbetet, än de glänsande och henne förutan tillräckligt applåderade prestationerna. Den, som hört henne vid Landsföreningens centralstyrelsemöte redogöra för årets arbete, skall också minnas, hur hon alltid sökt dra fram det obemärkta arbetet till välförtjänt erkännande. Med arbetet för den politiska rösträtten följer plikten att intressera sig för den kommunala, och fru Boheman har heller icke undandragit sig den. Hon är medlem i styrelsen för Östermalms frisinna valmansförening.

Samma år som fru Boheman mottog sekreterarskapet i Landsföreningen blef hon äfven redaktionssekreterare för Turistföreningens

SVENSKT KYRKOLIF

En reformtanke i fråga om religionsundervisningen.

HOPREDIKANTEN, LEKTOR CLEMENS ÅHFELDT, känd som en framstående pedagog och varmhjärtad ungdomsvän, har i nedanstående rader gifvit uttryck åt vissa önskemål i fråga om religionsundervisningen i våra skolor, hvilka önskemål få ökad aktualitet genom i dagspressen ofta synliga reformtankar med hänsyn till gymnasieundervisningen öfver hufvud.

IDUNS REDAKTION HAR STÄLLT till mig en anhållan att behandla något ämne på kristendomsundervisningens gebit. Min strängt upplagna tid gifver mig tillfälle att svara blott med några få rader. Jag vill säga några ord om, hur de utomkristliga religionerna böra behandlas i skolan, när det någon gång blir tal om dem särskildt på läroverkens högre stadier.

Mogenhetsexamen borde icke i våra dagar afläggas, utan att dessförinnan några lektioner ägnats till en framställning af hufvudresultaten af vår tids forskning på det religionshistoriska och religionspsykologiska

gens årsskrift. Här var hon icke så utan erfarenhet, som när det gällde rösträttsarbetet, hon hade nämligen under sin mans sista sjukdom skött hans befattning. Hon är nu sedan två år tillbaka årsskriftens redaktör och redigerar i denna egenskap äfven Turistföreningens resehandböcker. Man kunde tycka att dessa två befattningar borde mer än väl fylla hennes tid, men hon finner äfven möjlighet att i egenskap af ordförande leda Svenska Hems öden, en befattning, som är betydligt mera kräfvande nu sedan företaget utvecklat sig till så stora dimensioner, än då hon första gången blef ordförande.

Det kan hända att hennes telefondag börjar med ett resonemang om limpor med Svenska Hems direktis, fortlöper under ständiga samtal med landsorten, med pressen, med kamraterna i verkställande utskottet och slutar, sedan telefonen kopplats in i soffrummet på kvällen med ett långdistanssamtal i någon politisk fråga.

Men trots detta är det ingen utjäktad, uppsliten femtioåring hennes vänner hylla den 17 oktober utan en lefnadsfrisk energisk person, som knappast skulle vilja undvara någon af de plikter, som fylla hennes lif, göra det rikt och gifvande.

ELIN WAGNER.

området. En sådan framställning bör ske genom lämpligt anbragta föreläsningar i 3:e eller 4:de ringen. Den kan icke annat än lända till välsignelse, förutsatt att den gifves af en kompetent lärare. Den religionshistoriska forskningen har i våra dagar bidragit till, att hvarje tänkande människa — ung så väl som gammal — måste möta religionen på helt annat sätt än man var van att göra det under 1800-talets senare hälft. Man har fått upp sina ögon för hvilken oerhörd makt religionen är i vårt släkte.

Detta faktum måste bli ett medel till, att ungdomen åtminstone med respekt handskas med det religiösa. Och redan detta, att kristendomen mötes med vördnad och aktning, är att anse som ett icke ringa resultat af arbetet på den religiösa uppfostrans område. Men skall detta bli möjligt, måste ungdomen hos sin kristendoms lärare varna, att denne icke med misstänksamhet och oro följer den religionshistoriska forskningen eller att han blir rädd, när denna forskning t. ex. ådagalägger, hurusom vi i de främmande religionsurkunderna ofta få höra ljudliga anslag till lärdomar, som vi förut trott förekomma endast i Jesu bergspredikan eller Jesu liknelser. Så är t. ex. förhållandet med gripande stycken ur den Egyptiska dödsboken, ur Laoties Tao-spekulation, ur Buddhismens hymner, ur Sokrates' försvarstal. Ungdomen skall tvärtom lära sig, hurusom människornas religioner bilda en organiskt fortlöpande kedja, där den ena länken på beundransvärdt sätt fogar sig till den andra. Den skall lära sig — i full öfverensstämmelse med Jesu evangelium — direkt genom citat ur religionsurkunderna, hurusom hvarje religion så långt den verkliga är religion, är af Gud och icke af djävulen, att således all verklig religion — den må för resten kallas kristen eller hednisk — är en Guds uppenbarelse i tidens värld.

Vi äldre minnas nog allesammans, hur brutalt — i all sin välmening — den gammaldags religionsundervisningen här ofta gick

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 4.25
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.25
Lösn:r.....	» 0.12	Lösn:r.....	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersonuvelsg. 45.

Redaktion: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 25 öre efter text.	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
30 öre å textside.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

till väga, då vi måste lära oss, att Buddha, Sokrates, Platon voro af djäfvulen, när de förkunnade sina världsförlossande sanningar. Våra samveten uppreste sig däremot, vi kände instinktligt, att sådana läror voro osanning. Vi harmades, att ingen vågade säga oss detta rent ut. Och så lades grunden till svåra själsstrider för många, till fränkeri hos andra, till opposition mot en religion och en religionsundervisning, som så hänsynslöst behandlade de ädlaste män, jorden burit — och detta endast därför att de haft olyckan att vara födda några århundraden före den Frälsares ankomst till världen, hvilkens själsfränder och föregångare dessa religionsstiftare i grunden voro.

Hur läsning af främmande religionsurkunder imponerat på ungdomen — när sådan läsning göres med noggrant urval — har jag flera gånger haft tillfälle att iakttaga. Faktum är nämligen, att äfven ynglingar, som eljes inte visa mycket intresse för kristendomsstimmarna, gärna lyssnat, när jag i 3:e gymnasialringen föredragit stycken ur de ofvan nämnda religionsurkunderna.

Af utomordentlig vikt är, att ungdomen får lära sig, att hvarje religion haft och har sin bestämda insats att göra i mänsklighetens andliga utveckling. Tag t. ex. en sådan religion som *buddismen!* Den har gjuftit öfver hela världen en flodvåg af djup stillhet, af världsundflyende ro!... ungefär så som den stilla bedjande modern i den ensamma kammaren genom sin bön bär den son, som farit bort till främmande land! Hvilken välgörande ström af djupaste lugn, som genom en sådan religion sakta utgjuter sig öfver den bullrande världen med dess nervösa hetsjakt på alla områden — det kunna vi åtminstone *ana*.

Eller tag en sådan religion som *judendomen!* Dess uppgift har varit att som ingen annan i en syndens värld framhäfva *rättfärdighetsidealet*. . . . Eller den *grekiska religionen*. Den har markerat *de estetiska idealen*, dessa ideals oupplösliga samband med de religiösa och de moraliska! . . . Och på samma sätt framställes för ungdomen alla de förnämsta utom-kristna religionernas värde!

En sådan undervisningsmetod är naturligtvis snör-rätt motsatt föregående tidens i denna sak. Det kan ej hjälpas. Det är erfarenheten, icke längre dogmatiska spekulationer i strid mot verkligheten, som för densamma ligger till grund.

CLEMENS AHFELDT.

Om Thorönsborg.

GREFVINNAN LOUISE STENBOCK, FÖDD Mörner, som förut utgifvit en beskrifning öfver godset Herrborum, har nu fortsatt med det gamla Mörnergodset Thorönsborg i St Anna socken Östergötlands skärgård, som äges af grefvinna Ebba Mörner, f. Mörner. Den vackert utstyrda volymen upptar en redogörelse för godsets ägare från 1300-talets förra hälft intill nu. Efter att ha genom arf gått från den ena herresläkten till den andra och äfven varit orsak till "mykin trætha" kom egendomen i Gyllenstierna-ättens ägo på 1500-talet och stannade inom släkten i 300 år. På sextonhundratalet byggdes Thorönsborg, dock icke det nuvarande ställiga corps de logis. Detta uppfördes i början af 1700-talet af generalmajor Göran Gyllenstierna. I slutet af 1700-talet öfvergick godset genom arf till Mörnerska familjen. På 1800-talet måste dåvarande innehafvaren aflytta godset, som nu emellertid åter kommit i Mörnerska släktens ägo. Den nuvarande ägarinnan har låtit det gamla slottet undergå en grundlig reparation. Volymen är försedd med porträtt af godsets ägare och med flera exteriörer och interiörer från detsamma.

Vindens sång.

HEMLÖS IRRAR VINDEN

evigt klagande kring vårt bo.

Han knackar på rufan och rycker i grinden

och längtar in till vår varma ro.

Lyssnar du till sagan

hans ilar följa med bruten röst?

Kan du sätta i ord eller ton hans klagan eller ens dess svar i ditt eget bröst?

När vilsna vindar hvina,

i hvar stigande il och fallande fläkt

jag hör en sång om all den pina

som sargar mitt hjärtas stora släkt.

Alla som sitta allena

och längta efter en fjärran vän —

deras gråt i timmarna sena

jag känner i vindens röst igen.

Och alla de som vandra

i ordlös sorg utan vän eller hus

och aldrig få gråta hos andra

än för hemlösa vindars brus.

Förstår du nu hans klagan

härnäst han kvider kring vårt bo?

Det är den gamla sagan

om sorg, som aldrig blir tröstad, om oro, som aldrig får ro.

Tänk så mångt hjärta

som blöder på denna arma jord

och tänk så mycken smärta

som aldrig, aldrig får ord!

CARL LARSSON I BY.

Förhållandet.

IDT I DEN RYMLIGA KONTORS-lokalen hade skriffroken sin plats i ett kallt och väggstomt gårdsrum, som skulle afskräckt de flesta, liksom naturligtvis skrifmaskinens idliga knackande skulle hunnit åstadkomma "höggradig nervositet" hos nittio procent af hennes medsysstrar, om de som Magda Ekström sultit på samma fläck vid samma döda fönster i femton år.

Någon annan uppmuntran än en segt återhållen och smulgråtsmedgifven stegring på lönen hade hon aldrig haft. Den där kysen i nacken, som kontorschefer i moderna kvinnoböcker bestodo sina maskinskrifver-skor, hade hon aldrig kommit i åtnjutande af, och ändå trodde hon, att hennes nacke hade passabel form och den rätta kulören. Men det är möjligt, att hon icke höll sitt hufvud nog inbjudande; det satt kanske för käckt och tryggt för att locka till ansvarslös lek.

Hela året om hade hon blommor på sitt bord. Hon kunde icke undvara dem. Annat sällskap frågade Magda icke stort efter. Hon var icke trumpen eller ovänlig, men fruntimmersprat förstod hon sig icke på. Modern dog, när hon föddes, och hon växte upp bland fem bröder. Fadern gräde ned sig i änklingsorgen och stängde sin dörr, när barnen stöjade. Så blef det bröderna, som uppfostrade Magda. När hon hunnit sitt adertonde år, var endast en af dem ogift och för honom skulle Magda hushålla, men inom ett år hade äfven han funnit "den rätta", och kostade skyndsamt på Magda en kurs i bokhålleri och maskinskrifning, hvarefter hon fick den plats hon ännu innehade på Werthers & Werners kontor vid Skeppsbron.

Brödernas familjer ökades och intimiteten med den enda systemen minskades. Svägerskorna voro födda frumoderstyper med alla intressen samlade kring sitt eget. Hade hon velat ändra deras klädningar och knoga på barnen, skulle hon fått fem vänliga hem. Nu hade hon, ogifta Magda Ekström, den högfärdiga pretentionen att vara själfständig individ, och det förlåtes endast excentriska kapitalistdamer.

Men hvar tredje lördag telefonerade släkten i tur och ordning efter det ljuvaste samförstånd och bjöd henne på söndagsmiddag, och i de flesta fall tackade hon ja, eller hade åtminstone gjort det till dess hon för några månader sedan fått sina söndagar upp-tagna.

Magda gjorde ingen hemlighet af "förhållandet", som svägerskorna ringaktande och med federationsgester kallade det. När de telefonerade sin stereotypa middagsbjudning svarade hon lugnt: "Tack, jag är hindrad". Och gåfvo de sig inte utan att snärta fram en sarkasm, skar Magda af insinuationerna med ett rättframt: "Kandidat Berg och jag ska äta middag tillsammans".

Den nyfikenaste och mest fruntimmerskvin-nliga lilla svägerskan hade föreslagit Magda att presentera den där mystiske kandidaten i deras hus, men Magda afvärfde förslaget. Han var ingen sällskapsmänniska och hon kunde icke dressera honom att göra konstner à la knähund med röd rosett vid örat. Han var en fattig språklärare utan förmåga att upp-träda elegant på skulder.

"Och en sådan tänker du kasta bort dig till", sade äldste brodern en kväll, då han i moraliskt syfte tagit bil upp till Gottlandsgatan, där Magda hade ett rum i familj. "Egen ingång och fri utsikt" hade det stått i annon-

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till **Orgryste Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.

Modernaste Finpappersbruk.

Idans textpapper tillverkas af Klippan.

sen. Och dessa båda företräden höllo Magda kvar, trots den försvarliga väglängden till kontoret.

"Är du kär till på köpet", piskade brodern fram, där han satt i korgstolen och slog en bastant pappersknif i bordskifvan på det monomana, obehärskade sättet också bildade människor tillåta sig visa.

Magda hade ingen annan bekväm stol än den brodern ockuperade. Det var henne också likgilligt om hon fick en mjuk eller hård plats, och den stenhårda pinobänk värdinnan gaf rang och titel af schäslong dugde för hennes friska, starka kropp.

Grosshandlare Johan Ekström väntade icke på svar, innan han gaf ett nytt rapp: "Har du nu varit klok och förnuftig hela din ungdom, tycker jag du kunde låta bli att gå och göra dumheter på gamla dar — gifta dig eller — eller — fy tusan, jag vill inte nämna det ens".

Magdas stolta hufvud höjdes. Hon sade med sin låga, fasta röst:

"Jag är trettioåttio år. Jämmt så gammal var du, Johan, när du hade din fästmö i knät och bet af hennes smörgås. Jag var tolf år då och tyckte det var äckligt, blef åt snäst af dig och begjuten med min blifvande svägerskas förebrående fårar. Du har glömt din egen dårskap, och så dömer du mig. Egentligen har jag sett kärlek i alla former under mina fem bröders fästmansperioder och borde ha rik erfarenhet, i fall jag sloge mig på egen praktik, men — du kan vara lugn. Mitt "förhållande" — svägerskorernas älsklingsuttryck — tangerar knapp det erotiska. För gammal att hålla af någon vore jag väl inte; men det är emellertid ingen utsikt till att de stora känslorna skola spränga berget den här gången. Herr Berg har blifvit min vän — en människa att taga i hand, när mörkret och ensamheten känns besvärliga."

"Det måtte väl vara uppsjö på sådana. Du kan ju vara ett gemyttigt och resonabelt fruntimmer. Och det vore väl inte alldeles omöjligt, att du kunde göra ett parti."

Magda skrattade.

"Det har du sagt förr, och tack för det, Johan. Men jag passar bäst för min relativa frihet. Naturligtvis kunde också jag blifvit lycklig enligt samhällets principer, men den, som passat mig, går på andra vägar än mina. Och med Per eller Pål gifter jag mig inte; vederbörande må ha det än så solidt och tryggadt. Och mitt gemytt kan jag ju som hittills lämpligen anbringa på släktens bjudningar, liksom min korrekta skrifmaskinshabitus på kontoret. Några snedsprång behöfver ni inte frukta af mig. Kandidat Berg är absolut ofarlig för mitt blod. Kan du se den ensamma linden därnere på gården? Du får resa dig litet och titta ned som i en brunn! Där ja! Den blir grön hvarje vår, men öfverhöljes genast af grått dam. Aldrig blommar den och aldrig har någon fågel byggt bo i den. De tro visst knapp, att det är ett riktigt träd, men folket har slagit upp en bänk omkring linden, och om sommarkvällarna sitta de gärna där — isynnerhet de gamla, som icke orka längre — och det kan hända, att de smutsiga, skrupna bladen susa minnen för dem. Den linden, som aldrig blir hvad den ämnats till, bara en tjänare på en tillvarons bakgård, är lik herr Berg."

"Också en smak", for brodern upp, "att liera sig med en så obskyr personlighet, en fattig stackare. Det verkar osundt, kära Magda. Hur har du fått fatt i karlen?"

Magda såg på brodern med ett annat ut-

tryck än det hvardagliga. Hennes allvarliga, grå ögon med den djupa blicken mörknade, och den stillsamma munnen skälfdde.

"Det var en natt", sade hon, "vi möttes på Skeppsholmskajen och vi hade samma ärende: valnett därnere".

Johans rundlagda, välmående ansikte blef längre. Han släppte pappersknifven. "Inte menar du, att du — att du tänkte dränka dig."

"Jo, så enkelt låter det i ord, detta sista underliga slutackord i en disharmoni."

"Men i Herrans namn, hvarför det, kära barn? Du hade ju oss — och en god plats och allting."

Magda satt kvar på schäslongen, rak och lugn. Hon var kanske en nyans blekare än vanligt, och läpparnas skälfnings ville icke upphöra.

"Nej, jag hade inte er", sade hon utan bitterhet. "Jag hade växt med att ha er tillgifvenhet, och jag brukade, som du kanske minns, gå till er med alla mina förtroenden. I mina öron ljödo alljämt våra glada, friska skratt, men det var inga minnen att sitta med ensam, och ni hade glömt allsammans. Värst var det, när Elof slutade att komma hit upp om lördagskvällarna, som han gjort i tio år. Naimi fick ju någon nervös åkomma och tålde ej vid att veta honom ute, där hon ej kunde telefonera efter honom. Jag kände, att jag mistat er. Och jag hade ingen lust att söka vänner. Bekanta i dussintal är en dålig ersättning för en enda vän. Ni hade det så bra och jag såg mot era hem som mot en herrskapsbyggnad med stort utrymme i slutet af en lång, rak allé. Jag tyckte, man skulle ha ekipage med kusk och beljänt för att svänga upp på gården. Och in till er skulle jag ändå aldrig komma. I fem salonger och till fem svägerskor kom jag. Hvad skulle jag där? Jag som varit van vid brödernas kamratskap. Och jag blef rädd för en ensam, isgrå ålderdom vid skrifmaskinen. Det var inte hypokondri, Johan, endast olust att vanka fram i egna spår."

Hon tystnade, och Johan mumlade generad: "Du kunde väl ha sagt något — du vet, att vi håller af dig."

"Ja tack, Johan, med tertia tillgifvenhet, och den är visst inte att förakta, men den är rätt mager som lefnadskost. Jag sökte att få träffa dig i enrum, dagen innan jag skulle utföra mitt beslut. Men Helga sade, att du var så gräsligt upptagen, bjöd mig på choklad och visade mig tre nya sidenblusar och lille Lasses indianmundering. Så kom du in, förströdd och knapp... minns du?"

"Kära Magda, det händer väl..."

"Visst händer det." Hon såg utåt en sträcka obebyggd mark med afsvedt gräs och plank här och hvar. Där fanns bortom allt detta horisont, och mot den riktade hon blicken.

Han frågade en smula ironiskt för att kassera sin rörelse:

"Nå blef herr Berg din räddare eller..."

"Nej, vi hade samma ärende, sade jag dig, men det strider emot lufsinstinkten, att en människa passivt kan åse, hur en annan tar sitt lif. Det kunde hvarken han eller jag i följd af naturens lag eller hvad du vill kalla det. Och medan vi bevakade hvarandras steg, föddes sympatien. Du tycker kanske att det låter som 25-öres-boksromantik, det gör väl allt, som går utom samhällets gränslinje för människovandel. Emellertid är det ett faktum, att vi begäfvos oss från platsen hand i hand och skildes efter utbytt förtroende vid min port.

Hans historia kan inte intressera dig. Den är en blåkopie af försynens fattigmansritning.

En för hänsynsfull och fin naturs fruktlösa strid mot starka armbågar, en förkväfd glädje och ett förtrampadt behof af tillgifvenhet. För dina öron låter nog beskrifningen ömklig, men jag sätter värde på människan i det något tragikomiska höljet."

"Det är fasligt konstigt alltihop, tycker jag," brummade Johan. "Hur länge skall du hänga ihop med den där figuren?"

Hon log munterl.

"Kanske lika länge som du med din Helga — tills vi få "hembud," som det heter i dödsannonserna. Vi två ensamma, som inte behöfva be någon om lof att träffas, promenera tillsammans, läsa tillsammans, åldras troligen rätt förnöjda öfver det sammanträffande, som sköljde upp oss på stranden igen. Vi hålla af lifvet, ser du — hvem gör inte det? — men till och med solnedgången förlorar i fågring, om man alltid skall stirra emot den ensam. Jag har inte lust att ingripa i andra människors öden. Hvar och en må styra sin båt, men jag tror, att många af mina kole-riska och öfvernervösa kolleger skulle få mera ut af tillvaron, om de icke först gingo och väntade på en uppstyld kärlek, hvilken efter att till äfventyrs ha skymtat, med många lamentationer graf lägges och sedan i årtal är "en sorg att lefva på". Jag är glad öfver handen, som räcketes, den är en väns, och jag aktar mig för att krångla till begreppet."

Detta tal blef aldeles för långt för Johan. Han började ofrivilligt återföra tankarna till sitt eget, fände en cigarr och reste sig upp. "Ja, si fruntimmer," sade han i den något jollrande ton han lärt sig använda hemma, "men Herre gud, det kan ju inte hjälpas då. Bara du inte ställer till några dumheter, så att vi — hm — så att du får obehag af det. Och hör du, Magda, det kan ju vara oss emellan, att jag varit häruppe, så slipper jag relatera historien för Helga. Kom till oss om söndag, du, gör det! Jag skall bjuda ett par affärsvänner, och dem kan du prata så bra med."

Magda klappade broderns breda rygg. Som liten flicka hade hon ofta ridit "hoppigalopp" på den och känt sig så jublande lycklig. Nu hade han aldrig tid att minnas hvarken detta eller annat. Men hon höll af honom ändå. Hennes kärlek till bröderna kunde kännas som värk i hjärtat, sällan som glädje. Hennes tillgifvenhet var som strandtisteln, sträf och lågväxt på ytan, men med rötter som icke förmådde ryckas upp ens af så energiska krafter som små mjuka, flitiga kvinnohänder.

"Ja, jag skall komma då," sade hon vänligt.

"Hälsa Helga?"

"Tack ska du ha. Vi äter precis fyra."

"Då kommer jag precis en kvart förut."

Hon stod lutad öfver trappträcket och såg efter honom, när han gick med säkra, något tunga steg, och hon tänkte, att nu skulle det nog dröja innan han komme igen. Det skulle något så utomordenligt till som föreställningen om en oloflig förbindelse för att få bröderna uppför hennes fyra trappor.

Men om en stund skulle villiga fötter löpa uppför dem, icke en älskares, icke en brors, bara en människa, hvilkens ensamma själ behöfde hennes, en trött och utgången människa, för hvilken hon ville vara frisk och stark. Han tackade henne icke med många ord, men med blommor, hvar dag en blomma, om han icke hade råd med flera. Och när hon om kvällarna släckte sitt ljus, tog hon godnatt af det enda lefvande i rummet, blommorna. De fingo en trygg nick.

ELISABET KUVLENSTIERNA-WENSTER.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

K. ANDERSON

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

Hedersgåfvor egen tillverkning.
Speciella ritningar uppgöras gratis på anfordran.
Praktikatalog, ringmått gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Fredrika Bremer och erotiken.

Ett bidrag till hennes karaktäristik. För Idun af

D:r LYDIA WAHLSTRÖM,

FREDRIKA BREMERS GESTALT HAR PÅ SENARE TIDER VARIT FÖREMÅL FÖR ett intresse större än någonsin från den svenska kvinnovärldens sida. Öfver hela landet samlas penningar för resandet af hennes staty i Stockholm, hennes böcker ha utkommit i nya upplagor, hennes lif och lära, hennes konstnärskap och personlighet ädra sig historieforskarnes intresse. Den studie öfver Fredrika Bremer i hennes förhållande till kärleken och vänskapen af doktor Lydia Wahlström, som vi här publicera, vederlägger den af föregående biografier framställda hypotesen att Fredrika Bremer endast skulle haft sinne och intresse för den ogifta kvinnans ställning och personligen hyst motvilja för kärleken och äktenskapet.

AN BEHÖFVER ALDRIG frukta, att de som skriva om Fredrika Bremers personlighet, kunna komma med några för henne förklänande eller nedsättande uppgifter. J. Mortensen, som i sin lilla folkskrift 1902 omtryckt i "Från Aftonbladet till Röda rummet" 1905 — kanske har den mest kritiska uppfattningen, är dock tydligen genomträngd af beundran för hennes karaktär. Det är egentligen endast på en punkt han synes mig betrakta henne skeft, och det är i hennes förhållande till erotik, mot hvilken han anser henne hysa en nästan abnorm motvilja. Men när jag öfvergår till en kritik af denna uppfattning, vill jag på förhand betona att Fredrika Bremer icke behöfde anses "abnorm" äfven om det kunde uppvisas, att hon aldrig varit förälskad. Någoting sådant behöfde ju endast betyda, att hon aldrig mött "den rätte" och att hon då varit för helgjutet för att portionera ut sin känsla i småsämmerier.

Det är ungefär i följande satser Mortensen formulerar sin mening (sid. 17):

"Hon är så helt upptagen af att häfda kvinnans rätt till andlig utveckling, att hon därför kommer att se ned på hennes kall såsom maka och moder. Hon är så angelägen om att varna för de dåliga äktenskapen, att hon kastar ut barnet med badvattnet, det vill säga hon skulle helst vilja hafva hela äktenskapet ersatt med ett "vänskapsförhållande" mellan könen. Men teorien är här icke det ursprungliga — den är endast ett i begrepp formuleradt uttryck för hvad som djupast rörde sig i hennes egen känslvärld. Hon var själf lika obeslutsam och grubblande inför en friare som alla hennes hjältnor. Under alla åldrar hade hon en medfödd ovilja, ja rädsla för kärleken. I Familjen H. har hon i Emilias förhållande före äktenskapet gifvit den mest omedelbara bilden af denna sida i sitt eget väsende, och bakom denna målning ligger ännu ingen tes. I föreläset till sin roman Fader och dotter skriver hon — femtiosju år gammal — rent ut: "Jag är trött på den gamla visan om älskarens suckar, förhoppningar, kval, gnabb, försöning, förlysning och lyckalighet eller förtviflan; trött att själf skriva om den, som om lifvets roman icke hade någon skönare, någon högre." Men det var icke endast vid denna höga ålder, som hon var trött på den; hon hade alltid varit det: för henne hade alltid kärlekens saga saknat djupare mening, hon talar om den som den blinde om färgerna, hon är född vestal. Det var denna naturliga motvilja, som utgjorde det verkliga skälet, hvarför hon tillbakavisade alla friare; och i detta förhållande ligger också förklaringen till att hennes inlägg i kvinnofrågan blef så ensidigt." Som bevis på Fredrikas abnormitet nämner han äfven hennes benägenhet att i sina romaner skildra äktenskap mellan gamla män och unga kvinnor.

Kan man nu på forskningens närvarande ståndpunkt göra mera än att mot denna hypotes sätta upp en annan, hvars resultat endast blir, att man står där lika klok som förut?

Först och främst kan ett af de fakta Mortensen stöder sig på lugnt affärdas ur räkningen. Leuhusenska brefsamlingen på Börstorp där man för några år sedan gjort ett dyrbart fynd af bref från Fredrika Bremers ungdom, visar det sig tydligt, att det är den äldre system Charlotte och inte Fredrika, som stått modell till Emilia i "Familjen H." och att Fredrika själf stått som en förundrad åskådare till Charlottes tvekan inför äktenskapet: "Charlotte såsom fästmo är ett underligt djur (jag ber henne mycket om förlåtelse) och hon har ganska svårt att förlika sig med den tanken att hon skall gifva sig. Vore ej Quiding så obeskrifligt hygglig, så tror jag aldrig hon hade mod därtill." Och dessa ord förekomma dock i samma brefväxling, där Fredrique och Agathe godmodigt skämta öfver de förlofvades långa smekningar — alltså en fullt "normal" förälskelse, skulle det väl heta!

Men i själfva verket gör det föga till saken, om det varit Charlotte eller Fredrique, som stått modell för den bäfvande Emilia. Tyska språket har t. o. m. ett särskildt ord för den företeelse, som här åsyftas, och snarast vore det väl onormalt att inte ha något slags bäfvan inför den för kvinnan mest genomgripande förändring i lifvet. En manlig författare, som skrivit något af det själfvullaste jag sett om Fredrika Bremer, nämligen Hellen Lindgren (i Skalder och Tänkare 1900), flyttar rent af öfver samma företeelse på den manliga naturen, när han säger (sid. 45): "Har man något mera genomgående intresserat sig för biografiskt studium, skall man finna både hos begåfvade kvinnor och begåfvade män en liknande rädsla, när det viktiga ögonblick kommer, som skall förena två människooöden. Den har sin grund i en tillbakadragenhet för den allvarsamma konflikten, den verklighetens pröfvande motsats, som betecknas med orden: 'ett förbund för lifvet mellan två så olika naturer som den manliga och den kvinnliga'. — Och Fredrika Bremer själf hade ju därtill det för lifvet aggande minnet af hur en despotisk man kan förstöra all glädje i ett hem, såsom hennes far det gjort."

Ett annat af de bevis Mortensen anför synes mig inte heller så säkert: de "abnorma" äktenskapen mellan gamla män och unga flickor i hennes romaner. Flere gånger har ålderskillnaden inom äktenskapen i Fredrikas egen släkt och vänkrets varit ganska stor: Vilhelm Reinhold Leuhusen var 16 år äldre än sin hustru, Per Böklin 13 år äldre, statsminister Sommerhjelm var 26 år äldre än Stina Lewenhaupt, Fredrika Bremers nära vän, och Fredrikas faster Agathe hade i första gifvet haft en man, som likaledes var 26 år äldre än hon själf. Exemplens antal

skulle kanske kunna utökas, men det anförda kan vara nog för att visa, att Fredrika just före och under den tid, då hennes första romaner kommo till, d. v. s. då hon var som mest mottaglig för yttre intryck, i sin egen värld, d. v. s. just den värld, som hon skildrade, eller hade hört omtalas, hade flere dylika äktenskap, af hvilka Leuhusens och Böklins, de enda vi känna, voro mycket lyckliga. Idealiska kunna vi ju visst inte kalla sådana förhållanden, hur vanliga de än på grund af ekonomiska skäl alljämt må vara, men vi ha ju numera rashygieniska argument mot dem och måste då erinra oss, att på Fredrika Bremers tid fanns någon rashygien så godt som icke till. Allmänheten reagerade nog inte heller öfver höfvan mot dylika äktenskap, vare sig i lifvet eller i romanerna. Kanske att de snarare för de "dygdiga" finga ett litet plus af idealitet öfver sig, då ju hela samtidens både predikollitteratur och kokböcker i erotik hade det gemensamt att prisa kvinnans uppoffring för de åldriga och lidande.

Men ännu en sak! Skulle man inte ur Fredrika Bremers förkärlek för sådana giftermål möjligen också kunna gissa sig till att hon själf en gång älskat en äldre man? I alla händelser — när man fränkänner henne förmågan af verklig, erotisk kärlek, synes man mig döma henne ohördan. Hennes biografier ha alltid betonat hur hennes romaner på visst sätt äga karaktären af nyckelromaner, men ännu har forskningen alls inte i detalj fullföljt detta uppslag, och hvem vet hvilket verklighetsmotiv man t. ex. skulle kunna få ut ur episoden om den unga blinda flickans kärlek till sin farbror, öfversten i "Familjen H." Författarinnan har själf erkänt, att hon i den blindas utveckling velat skildra sin egen. Är det därmed så sagdt, att detta endast skulle gälla den intellektuella sidan däraf? Vi sakna ju inte heller direkta utfalanden af Fredrika själf om en erotisk "upplevelse". Till S. A. Hedlund säger hon i ett märkligt bref af 1852, att hon "kunde utesägligt ha älskat make och barn, utesägligt ha njutit, med oändlig fullhet ha lefvat i de förhållanden som tillhöra föreningen mellan man och kvinna"* och en tid i sitt lif äfven längtat till dem "som till sitt väsens icke himmel men väl blomning". Men egendomligare är, att man förbisett de mycket tydliga och direkta ord som längesedan stått att läsa i de af system utgifna själfbiografiska anteckningarna, nämligen sid. 103 strax efter sedan Fredrika talat om W. R. Leuhusens frieri:

"En annan man lärde jag äfven känna, som hos mig väckte en ren och varm känsla, hvilken, ehuru den icke blifvit besvarad, verkat mäktigt på min utveckling och ännu lefver stilla och förädlande i mitt hjärta." Sammanställes detta med de ord hon femton år senare nedskrifver i sin dagbok: "Där jag älskade, älskades jag icke igen, och där jag blef älskad i kärlek, kunde jag icke svara med samma känsla", så tyckes det mig som om vi inte behöfde tillgripa någon vestalteori för att få fram skälet till afslagen på de sex frierier hennes system omnämmt. De berodde inte på någon slags afsmak för den sinnliga sidan af äktenskapet, utan helt enkelt på att Fredrika Bremer hörde till de måhända sällsynta men kanske i grund och botten enda erotiskt sedt fullt normala naturerna, d. v. s. de som när de en gång gett bort sin kärlek inte mera ha någon i reserv att ge

* Kursiv af L. W.

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

bort. För de "andligen fattige" i detta ords sämre bemärkelse må det kanske gälla som normalt att göra som Strindberg säger om flickan: "Om hon inte tar den bästa, så gråter hon och tar den näst bästa," men vi borde väl ha kommit ifrån att betrakta underklassstämpunkten som det normala — hvad helst än den medicinska materialismen därom må ha att förkunna.

Men historien om denna Fredrika Bremers obesvarade kärlek är säkerligen att hänföra till den för dylika ting normalaste tiden, nämligen till hennes 20-årsålder, och för denna hennes ungdomstid äro vi ju, som sagdt med undantag för de dyrbara aktslyckena från Börstorp så godt som utan allt första-hands-material. Det är att hoppas, att sådant snart skall dyka upp; det borde åtminstone inte kunna vara svårare att därvidlag genompejla 1820-talet än att upptäcka en så aflägsen sak som att Kellgren för sin kristallklara dikt Nya Skapelsen haft en så minst sagdt grumlig urkälla som kärleken till den beryktade Fredrique Löw, hvilket dock forskningen nysst lagt i dagen.

Huru det nu än må förhålla sig med Fredrika Bremers "tycke", som jag gärna medger tillsvidare kan stå som en hypotes, så synes man i alla händelser vid resonemangerna om hennes eget personliga förhållande till erotiken alltför mycket ha låtit sig påverka af två ting.

(Forts.)

Sverige inför Italien.

För Idun af D:r FULGENZIO BRUNI.

FRÅN D:r FULGENZIO BRUNI, en varm vän till Sverige och den svenska litteraturen, har Idun haft nöjet mottaga följande artikel om hur vårt land, dess natur och sociala förhållanden, dess litteratur och konst m. m., bedömas i Italien. D:r Bruni är född den 9 december 1875 i Communanza (nära Ascoli Piceno), hvarest han äfven fortfarande är bosatt. Han

blef 1901 juris doktor vid det gamla universitetet i Macerata, hvarest han begaf sig till universitetet i Berlin för att utvidga sina kunskaper. Efter återkomsten till Italien inskref han sig som advokat vid civil- och kriminaldomstolen i Ascoli Piceno. Vid sidan af sin juridiska verksamhet, som han fortfarande utöfar, har han städes med förkärlek ägnat sig åt filosofiska, sociala och litterära studier samt äfven gjort sig bemärkt som föreläsare och skald. Han har varit och är än i dag medarbetare i flera italienska och utländska tidskrifter, i hvilka senare hans artiklar öfver dagens viktigaste frågor äfven blifvit i öfversättning till främmande språk ofta införda. Under sina resor i mellersta och norra Europa har han intagit af beundran för de germanska, isynnerhet de skandinaviska folken. Han ämnar nu snart för andra gången besöka Sverige för att grundligare studera våra förhållanden samt däröfver äfven utgifva ett arbete till spridande bland sina landsmän af större kändedom om vårt land och folk.

I.

ANGA VÄRDEFULLA TVSKA OCH franska verk, som sysselsätta sig med Sverige i våra dagar, ligga framför mig på mitt skrifbord, äfven flere arbeten öfver samma ämne af italienska författare. Jag har samlat allt med det lifligaste intresse, men utan att därvid följa nå-

gon katalog. Därför är det ju möjligt, att ännu flera af mina landsmän uttalat sig öfver samma ämne. I alla fall kan det måhända icke vara ur vägen att återge några italienska uttalanden, då den lifligaste sympati och beundran för Sverige ge sig tillkänna i dessa publikationer.

Själf var jag endast en yngling, när jag började intressera mig för den svenska litteraturen. Redan 1880 hade ett förlag börjat utgifva öfversättningar af Emilie Flygare-Carlén och Fredrika Bremer. Det var författaren Salvatore Farina, som redigerade utgifvandet af dessa romaner. Författarens namn är visst icke alldeles obekant i Sverige, vid mitt besök i Stockholm såg jag i en bokhandel Farinas Med förbundna ögon såväl som öfversättningar af Fogazzaro, d'Annunzio, De Amicis, Barrili, markisinnan Colombi, Neera m. fl. De båda nyssnämnda svenska författarinnornas böcker tilltalade mig i högsta grad genom både stil och innehåll; särskildt Fredrika Bremers böcker gåfvo prof på en sund realism, vidt skild från vissa franska skolors. Några år därefter läste jag i italiensk öfversättning Hur man gör godt af A. Ch. Leffler Cajanello och tilltalades äfven där af det okonstlade framställningssättet. Hennes make, if Duca di Cajanello, har i år (1913) utgivit hennes berättelse I strid med samhället på italienska. Men mest kär, under mina studieår, blef mig en liten volym af Emilio Nuziante, bärande titeln En flik af Skandinavien, som kom ut i Rom någon gång på åttitalet. Efter att ha uppehållit sig vid Danmark och Norge, vänder förf. sig till Sverige: "detta land, som så länge varit målet för min längtan, som alltid på det lifligaste sysselsatt min fantasi". Men han inskränker sig till hänfödda naturbeskrifningar och konturteckningar af städer och befolkning — blott föga uppehåller han sig vid sociala frågor, litteraturen, konsten, industrien. Och detta är helt förklarligt, då förf. var obekant med språket. Hur poetiska äro dock icke hans naturbeskrifningar! "Stockholm," säger han, "är en förtrollande stad, enastående i sitt slag och helt säkert en bland Europas allra skönaste städer. Den har blifvit uppbyggd just där Mälaren och Östersjön mötas. Hafvet går till Mälarens möte, än genom trånga och svåra passager, än förbi stupande ängar, dröjande i skuggan af doftande skogar, som kanta stränderna. Lugn och leende som en insjö glider Saltsjön fram, förbi väl hundra öar och holmar. Och Mälaren kommer till mötes, i början en smula försagd, men snart blir hon modigare; hon sorlar och glittrar och sjunger, utvecklar all sin tjukskraft med sollysta vikar och vidare vatten, böljorna ila allt snabbare framåt, skummet yr, snart kastar hon sig i hafvets famn." Det "täckta könet" i Stockholm får följande meritlista: "Kvinnorna man ser i Stockholm ha någonting rent och älskligt och obeskrifligt tilltalande i utseende. De komma en att tänka på en dyrkad och vacker syster, som räcker sin panna till en kyss. De äro i allmänhet högväxta och smärta med regelbundna drag. I sin hållning och sina rörelser ha de någonting af en drottning, och mer än en gång, då jag såg dem komma, smäleende och omstrålade af glansen från sitt gyllene hår, kom mig den latinska skaldens ord i minnet: *vere incessu patuit Dea*. Jag har sagt, att de blonda äro förhärskande, men hvilka otaliga nyanser! Flåtor dunkla i färgen som en lejonman och de blondaste flåtor, som i solljuset te sig som spunnet guld. Vackra hufvuden af grekisk gudinnetyd och oskyldiga och barnsliga Gretchen-drag. De blåa ögonen, hvilken mångfald af färgtoner äfven där! Stora och drömmande ögon, tankfulla blickar, ögon af det ljusaste blå; små och gråblå ögon med det skälmskaste uttryck i världen, ögon djupa och hemlighetsfulla som haf-

vet. Och så blickarne från alla dessa ögon! An långa och dröjande, än nyfikna, än smekande, lockande. Men öfver alla dessa kvinnogestalter dröjer sig kvar liksom ett hvitt ljus, som kommer en att tänka på tysta löften om stilla och långvarig lycka. Ty från dessa blåa ögon och blonda lockar flyga lätt gnistor, som blossa upp väl så starkt som de eldar våra svartögda flickor tända."

Af Stagnelius fann jag Månen öfversatt i en kalender 1896 och från "ärens och hjältarnes språk" har äfven Tegnér's Frithiofs saga öfverflyttats till italienska, först af en abbo Alessandro Bazzani, på vers, sedan, på prosa af ingenjör Amilcare Martinez, som äfven öfversatt en del dikter af Oscar II. Jag erinrar mig, att jag äfven för några år sedan i en litterär Milanotidning läst Kung Ring och Ingeborgs klagan i öfvers. af professor F. Vitali. Nadeschda har blifvit alldeles briljant öfversatt af professor Ciampoli. Fadren gjorde Strindbergs namn berömdt hos oss. Nu kan man äfven beundra Mäster Olof, öfversatt af Maria Pascolato och Astrid Ahnfelt, hvilken senare äfven nyligen i Romtidskriften Nuova Antologia skildrat Gustaf Fröding som människa och skald. Genom Astrid Ahnfelts uppburna föredrag i Italien öfver svensk litteratur har densamma nu blifvit mera känd härnere. Öfver detta ämne hade jag den äran af en intervju i en Romtidning med den svenska författarinnan, som väl numera får anses höra lika mycket till de italienska förf. efter sin vackra och konstnärliga bok *Som agnar för vinden*,* hvori den senaste stora jordbäfningen skildras med ögonvittnets trovärdighet. I nyssnämnda intervju nämndes namnen Verner von Heidenstam, Tor Hedberg, Sven Lidman, Hjalmar Söderberg, Per Hallström, Oscar Levertin, Hilma Angered Strandberg, Gustaf af Geijerstam, Bååth, Karlfeldt, Hellström m. fl., m. fl.

I Italien kände man då endast af moderna författare Strindberg, Selma Lagerlöf och Ellen Key, hvilken senares Barnets århundrade varmt förordats af individualister.

Gösta Berlings saga har här hos oss afslöjat Selma Lagerlöfs geni. Vi hade redan med intresse tagit del af Drottningar i Kongahälla, öfversatt och försedd med noter af prof. Borzi i Palermo. Men med Gösta Berling har Selma Lagerlöf dokumenterat sig som den borna berättaren, som vet att föra läsaren med sig, hvart hon vill, äfven till det otroligas område, som man väl får räkna romanens första hälft till. Dessa fantastiska skildringar, som ingen annan författare skulle lyckas göra trovärdiga, öfvertyga oss och rycka oss med. Det otroliga förbindes så skickligt med verkligheten, att man känner lifvets pulslag på hvarje sida. Den senare delen tilltalar dock ännu mer, adlande allt med sin hymn till arbetet. De slocknande eldarne tändas på nytt på Ekeby!

Samtidigt som man beundrar Selma Lagerlöfs berättarkonst, stärkes man i sin tro på Sveriges återgång till idealismen. Och samma intryck får man vid läsningen af Johan Nordlings roman *Quasi una fantasia*, som nyligen nått sin afslutning i Nuova Antologia. Denna mästerliga Beethovenskiildring har mött det lifligaste erkännande från den celebra tidskriftens läsare. Här finner man icke blott en ädel form, utan äfven tankar. Öfversättningen är utförd af redaktör Bisi och Astrid Ahnfelt.

* Som bekant först meddelad som följetong i Idun.

Red:s anm.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kobb's Canton Thé

är en ytterst delikat och hälsosam thédryck.

Till salu i alla finare speceriaffärer.

VÅRA · HEM

Sängkamarar.

ISINA SÄNGKAMRAR HARMAN länge varit som allra modernast — det vill säga: i dessa rum har man minst haft någon historisk stil att hänga fast vid. Att någorlunda troget följa modets historia i detta fall under de sista decennierna skulle nog kunna bli ganska roande, åtminstone om man särskildt fäste sig vid, hvad som under hvarje tid ansetts i synnerlig grad tip-top.

Det är nog inte fritt, att den som i princip håller på, att en människas bostad skall vara hennes samtida, skulle få anledning bli tämligen fundersam å den goda smakens vägnar och nödgas erkänna, att traditionen dock är en välsignad sak. Sexti-, sjuttifåtalets brunsvarta, överkastade, dammiga, draperade tapetserarstil hvilat obegrädat i sin graf, och ingen, allra minst jag, önskar den tillbaka. Men den hade en slags negativ förtjänst i de rum, där den blommade och trängdes som mest, i matsalar, salonger och herrum. Hur fullt det än var, skall man ej kunna förneka, att det dock var en slags stil, någonting med en viss karaktär, en inbördes beslämhet. Vi möta någonting, när vi gå in i ett sådant rum. Och i en gammal interiör skall det spöka en smula, annars är det inte riktigt.

Och det gör det ändå någon smula i de senaste döda två generationernas matsalar, salonger och herrum. De påminna oss om, hvad folk då för tiden intresserade sig för, hvad man läste, tänkte på, disputerade om: representationsreform, indelningsverk, tullar, Viktor Rydbergs och Waldenströms kätter, skarpskytterörelse, realism och världsförbättring vid skrifbordet o. s. v., föga djärphet i vyer och tankar, småborgerligt, instängd, det må så vara, men ändå en tid med intressen.

När smaken ville röja ut och reformera i dessa kategorier af rum, hade man alltså att vända sig mot något, som var på visst sätt estetiskt. Det var smak mot smak. Bort tunga renässansbyfféer, bort stolar med lösa knoppar och öfverstucken, bort fransade schaggebor och paneldivaner! Vi känna er och förstå er. Ni påminna oss om allt för mycket, därför ännu mera: bort! Ni tar plats både i bokstafvig och öfverflyttad mening, ni få inte rum, där vårt eget skall ha rum, gå ut med er i skräpkamarar och museer!

Ja, just det sista ordet, som rättvisan utan beräkning lät rinna ur min penna, betecknar hvad jag vill ha fram — våra föräldrars och farföräldrars matsalar etc. aflocka oss dock i afskedsögonblicket en honnör. De ha en gång varit ram omkring en tids kulturlif, och respekten kommer åter att växa, när vi få nödvändig distans.

Men hvad skola vi säga om deras sängkamarar? Att de voro ram omkring en tids okultur. Att de vittna om dess farligaste och idéformaste sidor, att de ha ingenting

annat än negaliva upplysningar att ge. Så fort de äro utflyttade och förskingrade, så finnas de ej mer. När vi möta dem i museerna, så ha de ingenting hos sig, som intresserar oss. (Så tänker naturligtvis inte en museiman, gjorde han det, så dög han ej till sitt yrke.)

Och hur kan detta komma sig? Jag förmodar detta beror på, att sängkamarinteriören har en mindre fast tradition. Den har stora luckor, har varit lättare att klippa af. Lekmannabildningen kan visserligen utan svårighet locka fram för sin syn sofrum i gustaviansk och Karl-Johansstil, och i bilder från slott och museer har lite hvar sett den eller den matadorens sängkammare allt från renässansen, hvar och en naturligtvis på något sätt karaktäristisk för sin tid. För att nu inte tala om de ställiga sängar med eller utan himlar, oftast med, som hörde till äldre tiders allra präktigaste möbler.

Men detta motsäger endast skenbart mitt påstående. Ty tänker man nogare efter, så märker man, att åtskilliga sådana tidstypiska sängkamarar helt enkelt icke varit sängkamarar i de senaste generationernas mening med ordet: ett rum afsedt endast att sofva i samt (oftast) att kläda sig i.

Sängkamararna ha till exempel varit salonger och mottagningsrum. Alla ha sett kopparslick från 1700-talet, framställande kungars och sköna damers audiensslimme vid toaletten. Sådana hänga i ett halft dussin antikvariska bodfönster i Stockholm, emellanåt öfverdådigt vackra för resten. Det var, åtminstone hvad de sköna damerna beträffar, ett med kärlek behandlad ämne. Men naturligtvis äro interiörerna mer lämpade efter dessa förnäma vanor än efter det enkla bruk vi nu för tiden göra af våra sofrum.

I hvarje fall, någon riktigt rofästad föreställning om, huru ett sådant rum bör vara inrättadt, har icke gått i arf från släktled till släktled i tillnärmelsevis samma grad som gäller till exempel matsalar. Det är hvad jag kunnat säfva som bakgrund till den praktiske yrkesmannens erfarenhet, att vid ingen möblering nymodigheten får spela så stor roll som i sängkammaren. Ett af den nyaste tidens fundamentala kraf, det hygieniska, har ju heller ingenstädes så satt yxan till roten som här.

Det behöfdes ju vädring — och sannerligen, det blef korsdrag!

Man lade på linoleummattor och satte in sängar af järn eller mässing — en styggelse i ett hem, hvilket ju ej bör likna ett sjukhus eller ett medelklasshotell. Man högg ved af de gamla kommoderna — det gjorde man rätt i — och fick öppna lavoarer med marmor. En tid var det inte nog med tvättbara golf, man skulle också ha fernissade, blanka tapeter. Sänghimlar och omhängen refvos ned, till stor skada för skönheten, och kanske utan nödvång från hygien, som troligen kunnat nöja sig med en omdaning i stället för ett slopande.

Och själfva bädden — hvilken förändring

från de dammiga och pösande bolstrarna, till tagel- och resårnadrasser, eller den ännu luffigare nätbottnen.

Vi ha fått det hälsosammare och förständigare, det är säkert. Ofta också vackrare, lyckligtvis.

Men vackert likväl alltför sällan.

Fantasien fick först reumatism och blef stelbent i det hygieniska korsdraget. Någonting mera kantigt, torffigt, blottadt på formglädje än de sängkammarmöbler, hvilka ännu för få år sedan allmänt efterfrågades af och såldes till den bärgade och bildade medelklasspubliken, har jag svårt att tänka mig. Möbelhandlarna kallade det af okänd anledning "engelsk stil" eller stundom, ej meningslöst, stenstil. Yrkesmannen behöfde mindre än en sekund för att se, att dess namn i andevärlden, där allt blir uppenbart och kallas efter sitt väsen, var maskinstil. Det fanns ej en bit i dessa möbler, som icke arbetaren kunnat göra blundande, så litet hade ögat eller handen med dess form att skaffa. Och detta till och med i ädla, dyra träslag. Visserligen finns där då ofta inläggningar (hygieniska, ej dammgömande!), bondgranna, naturalistiska, till exempel rosenbuketter, kanske med någon fjärlil, som till evig tid fått en fladdrande vingrörelse stadigt fäst i draglim. Men sådana inläggningar kommo från Tyskland å så och så mycket pr dussin (stor rabatt vid gross) och gjorde nog en skarpkantad, rätvinklig trälåda dyrare men ingenting mer.

Så gick det när hygien skulle bli artist. Det var icke smak mot smak, det var hygien mot ingenting alls. Segern var gifven och lättköpt. Och det nya hälsosamt men inte skönt.

Först när det gamla var undanröjdt, vände sig skönhetsintresset åt detta håll. Det hade icke motstånd framför sig, bara öppet fält — man kan nog märka symptom af agorafobi, likaväl som af en viss sprattlande förtjusning öfver svängrummet.

Så nära bakom oss ligger detta förlopp, att jag vill vara en smula försiktig med illustrationer. Eljes kunde det varit nöjsamt visa några prof på, hur sängkamarinteriörer nästan mer än något annat kunna göras torra, fantasilösa, ledsamma, eller med en motsatt ytterlighet, enkelt men tydligt uttryckt: spralliga. Ty också om jag toge mina bilder ur planschverk eller dylikt, vet man aldrig hur många, som skulle känna igen sitt eget. Och hvarför göra någon ledsen, när det inte längre behöfs? Ty vi äro redan ur förvillelsen och alla vilja ha det både vackert och lugnt.

Blir sängkammaren nu för tiden tillbakasatt, så är det icke af liknöjdhet utan af sparsamhet, och då är ju ingenting att säga däremot. Har jag en tre-, fyra-, femrums-våning att inreda (och dessa artiklar ha ju hela tiden företrädesvis tagit sikte på ett sådant problem) och har jag därvid en begränsad summa att röra mig med, så är det ju rimligast att dra in på staten i det rum, där man mest lever blundande.

Och att hygien, som alljämt vill vara nykter, här får lof att bestämma mer än annorstädes, är också rimligt, ty det är ju dock det rum, där man vistas längre tid än i något annat.

Därför får man inte tala illa om de osköna linoleummattorna och de nakna golfven, med bara ett par småmattor vid sängarna. Det finns nu också en sorts särskilda sängkammarmattor, lättare att borsta och äfven tvättbara, men likväl något så när mjuka och behagliga att gå på. När nu de elektriska

dammsugarna snart bli vanliga, kommer man väl förresten att med bättre samvete unna sig den angenäma lyxen af en hel mjuk matta äfven i sitt sofrum.

På samma sätt går det kanske med sängomhängena, att de åter komma till heders. De kunna göras så vackra! Och de kunna säkert ordnas så, att de hvarken bli dammgömmen eller stänga in luften kring den sofvande. Tvärtom tror jag, att en ventilations-tekniker inte alldeles skulle afvisa min förmodan, att man med dem rent af skulle kunna förmedla en bättre luftcirkulation. Och de ha ännu ett stort behag och gagn, som mången med en förfinad uppfattning känner sig störd och plågad af att sakna. Det är därför jag dröjer litet mer vid denna detalj.

Det är nu en gång så med våra bostadsförhållanden, särskildt i städerna, att de allra flesta af praktiska skäl, äfven i de högt bildade klasserna, såsom äkta makar lifvet igenom måste dela rum. Vid mångfaldiga tillfällen kan det bli en plåga, äfven i det lyckligaste samlif, och risken är större, ju

nervöse känna ett obehag vid tanken att bli sedd sofvande. Jag har hört talas om dem, som med våld hålla sig vakna, så länge grannen där på någon meters afstånd icke släckt ljuset.

Säkert är, att irritation af sådana grunder,

Och till på köpet är anordningen något af det tacksammaste att göra något vackert af.

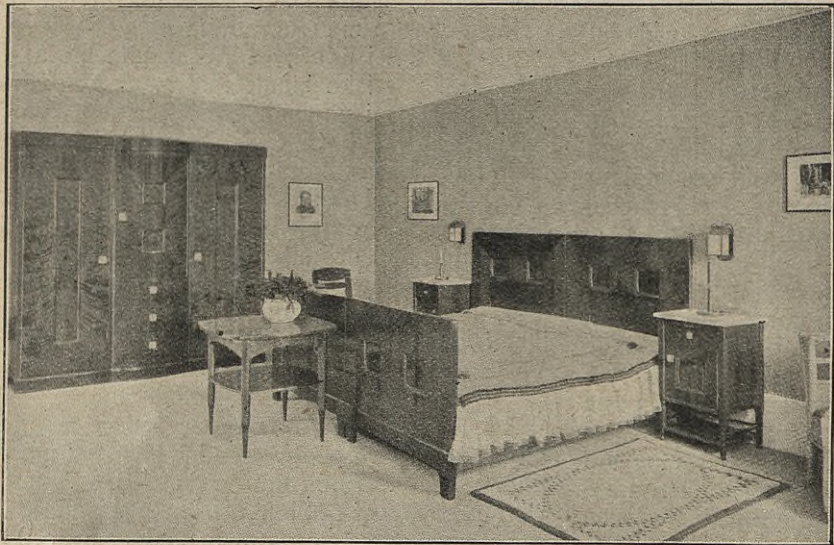
Det är ingen nyhet i modet jag hellre skulle önska välkommen å hemkulturens vägnar.

om detta. Jag vill icke alls faga saken så högtidligt. Man skall icke vara rellig, man skall vänja sig och lära sig, för friska själar lyckas detta. Men det kan ske med gagnlösa offer. Behovet att vara osedd kommer icke bara af rellighet, det är ju också en känslighet, som ej kan förslöas utan skada för själen.

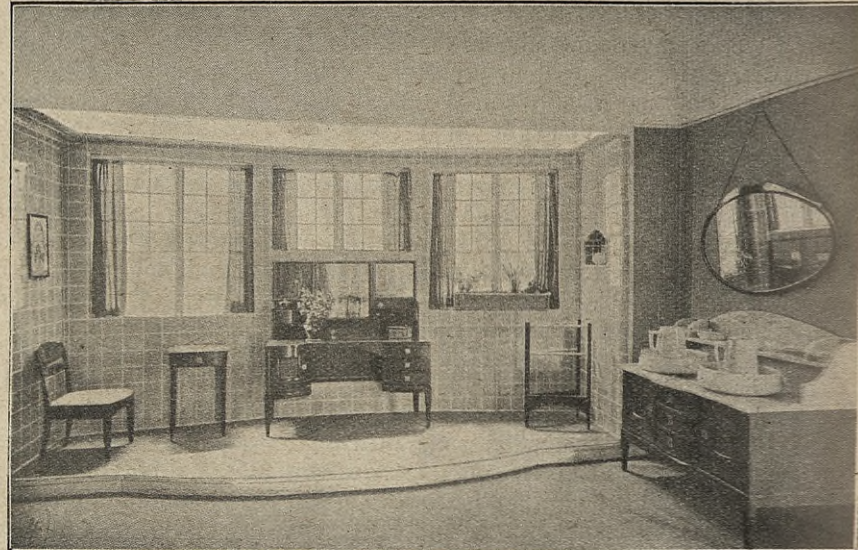
Och allt detta tvång och detta obehag, som kommer af det gemensamma sofrummet, kan, om också icke aflägsnas, så dock i högst väsentlig grad förminskas med ett så ytterst enkelt medel som att låta sänghimmelarna åter bli på modet. Ty det är ett så lätt problem att göra dem brukliga till skärm ej endast vid afrifning och toalett utan äfven mellan sängarna. Så blir det mindre nervöst att hafva ljus tändt bara på ena sidan.

Sängkammare i bonad, ljusgrå björk, matta i rödt, blå väggar.

Sängkammare i polerad, flammig björk, ljus blågrå matta. Rödt mönster i sängmattorna.

Från en "hygienisk" sängkammare.

mer differentieradt sjäslif såväl man som kvinna når upp till. Man skall icke se hvarann och ses i alla möjliga situationer. Man skall icke heller nödvändigt behöfva vara vaken eller sömning på samma klockslag. I vissa humör kan äfven den minst

småningom växande (och i all irritations natur ligger en benägenhet att växa och växa tills något afbrott skänker hvila och nytt lugn), kan förgiffa lifvet för många, som eljes kunnat lefva lyckliga.

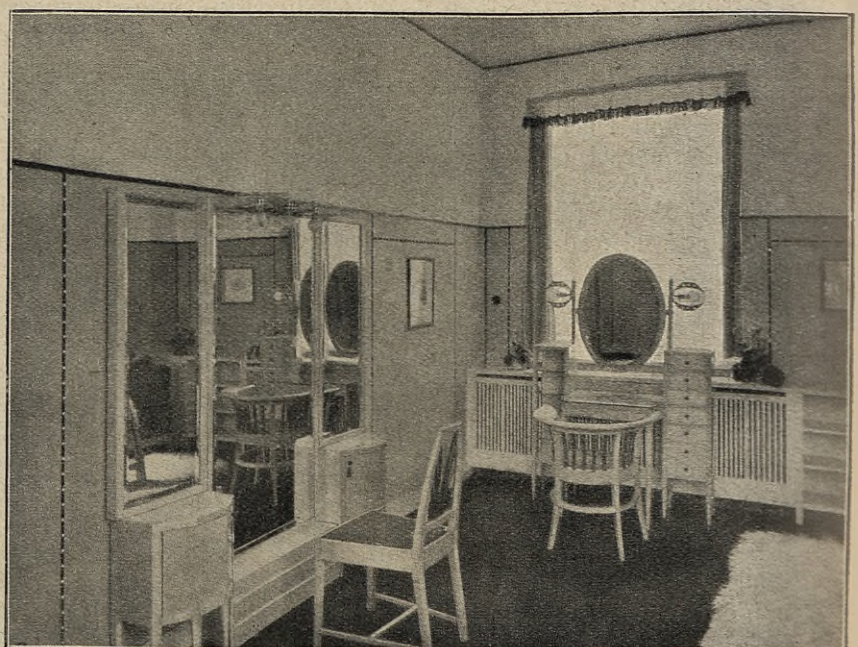
Men det är nu icke min mening att tala

Till ett följande nummer skall jag rita några sängar med "himlar". Det har icke varit tillfälle få dem färdiga till detta.

SIGGE ALMÉN.

Sängkammare i mörkpolerad mahogny. Blått linoleumgolf. Dyrbart och stelt.

Inventiösa toalettbord.

Ur en "skolpojksmammans"

dagbok

LUNDS PRIVATA elementarskola, som under de senaste åren gått ofantligt raskt framåt, har idagarna med en vacker festlighet invigt en ny läroverksbyggnad. Tillsammansmedden för blott några år sedan uppförda nybyggnaden bildar denna ett väldigt komplex, ett lärohem för öfver 600 lärjungar. Då anstalten, enastående i sitt slag, är vida känd och har samlat elever från alla trakter af landet, ha vi trott, att en skildring från dess elevhem skulle

kunna vara af intresse, helst det är föreståndarinnan själf, som tar till ordet. Detta på rektor Strömbergs initiativ upprättade och under hans öfverinseende stående hem, som bjudes långväga elever, har icke någon svensk motsvarighet och nödvändiggöres närmast af skolans säregna karaktär. Att det nya företaget visat sig slå väl ut och lätta den mödosamma studievägen, framgår af nedanstående skildring ur en skolpojksmammans dagbok.

DEN LYCKIGA FAMILJEN.

ETT PARTI SCHACK.

SKÅDE SPELAR SÄLLSKAPET.

SÅNGKVARTETTEN.

FÖR ATT FÖRSTÅ KARAKTEREN och sammansättningen af Realskolans elevhem måste först en orienterande blick kastas på realskolan själf, eller som den officiellt benämnes: Lunds privata elementarläroverk.

Till denna skola strömma elever från alla delar af Sveriges rike. Orsaken härtill är till större delen att söka däri, att studiet-

den genom arbetskoncentration och fördjupad intensitet för flitiga och begåfvade ynglingar blir afsevärdt kortare än vid statens läroverk. Realskolan har äfven blifvit en mycket anlitad hjälp för dem, som af en eller annan anledning ej kommit att ägna sig åt studierna förrän vid mogen ålder och för dem, som behöfva studentexamen för att vinna större framgång på en redan inslagen bana. Hit komma sålunda

ELEVHEMETS STUDENTER VÅREN 1913.

folkskollärare, som sträfvat efter att nå bättre aflönade platser och vilja ha studentexamen som ett plus på sin meritlista. Hit komma korpraler och sergenter, som antingen tröttnat på militärlifvet eller tvärtom önska bli officerare. Hit komma f. d. elever vid tekniska skolor, som sedermera tänka förvärfva sig en högre ingenjörutbildning och många, många andra. Det är under rektor Strömbergs ledning, som skolan blifvit hvad den är, en af de största i riket, och fått sin säregna karaktär, den nämligen att ej blott meddela undervisning utan äfven att vårda sig om eleverna, ordna inackorderingsfrågor, utöfva tillsyn och lämna hjälp, där sådan behöfves. Rektorn har på nära håll fått se de ekonomiska bekymmer, med hvilka många elever kämpa och det är härunder, som tanken på ett elevhem föddts.

År 1911 kunde rektorns älsklingstanke förverkligas och realskolans elevhem öppnas. Hemmets mening är att vara en hjälp för studiebegäfvade men obemedlade ynglingar. Femton elever ha här fått fria rum, dels i hemmets, dels i skolans vindsvåning, och kraftig, närande mat har erhållits för ett pris af 33 kr. i månaden. Utom de 15 helpensionärerna ha 21, boende ute i staden, inlagt sina måltider på elevhemmet och räknats som dess medlemmar.

Undertecknad har sedan elevhemmets öppnande haft nöjet att vara föreståndarinna där. Nöjet att ha omsorg om ett hushåll på 40 personer och ständigt vara omgifven af en familj på 36 pojkar?

Ja, jag tar icke ordet tillbaka.

Med goda och pålittliga tjänarinnors hjälp är det inte svårt att sköta äfven ett stort hushåll. Och hvad de 36 beträffar, så utgöra de en präktig och framåtsträfvande grupp med i genomsnitt ganska hög intelligensnivå. Många af de mera försigkomna äga stor allmänbildning, förvärfvad genom självstudier, andra åter äro rätt och slätt muntra pojkar, som på sitt sätt bidra till att göra hvardagsstämningen full af glädtighet.

Följ med ett slag upp på hemmet!

Det passar utmärkt precis nu. Vi ha just slutat middagen i den stora, gemensamma matsalen, där pojarna inom parentes sagdt få hjälpa till med serveringen. Vi ha slagit oss ner i de båda samlingsrummen för att dricka kaffe. Prätets och skrattets vågor gå på somliga håll högt. Några af de mera stillsamma läsa tidningar, somliga äro fördjupade i ett schackspels mysterier, andra sitta försjunkna i läsningen af en bok utan att på minsta sätt låta störa sig af omgifningens liflighet.

Någon slår sig ned vid pianot. Det är inte nu för att föredraga något salongsstycke, nej, det spelas med ett, högst två finger. Det måtte i alla fall ligga något särskildt trolskt i de där tonerna, ty ett par tre unga män slå ring kring den som spelar. Det brummas och kvittras i olika lägen under några ögonblick, och snart väljer ur unga strupar en vackert klingande fyrslämmig sång. Det var elevhemskörens lilla elittrupp, den väl tränade sångkvartetten, som i största hast inlärde sin femtiosjunde kvartettsång. En kraftig applåd, en sannskyldig åska, skallar och kören tackar med ytterligare några sånger.

Plötsligt hörs från det inre rummet ett egendomligt taktmässigt hojtande.

Hvad står nu på?

En yngling är just sysselsatt med en halsbrytande himmelsfärd, med ständiga återfall från taket ned i kamraternas armar. Ohoj! Och så ljuder det med ens kraftigt, unisont: "Ja, må han lefva", etc.

Det har alltså uppläckts, att någon har namnsdag eller födelsedag. Denne någon är en liflig herre, på pricken 25 år. Så snart han återfått sina fötters bruk, bugar han sig sju resor till jorden och tackar i cirklade ordalag för den upplyftande stunden, för den höga ära, som vederfarits honom.

Efter kvällsmaten måste vi således ha födelsedagskrans och kaffe för att ytterligare fira det tacksamma födelsedagsbarnet.

Innan nu skaran skingras, kan det kanske vara skäl att föreställa några däraf. Här finnas rödblommiga, friska norrlänningar, skulderbreda dalmasar, trovärdiga östgötar, lifliga värmlänningar, smålänningar i mängd, korteligen representanter från de flesta af Sveriges landskap. Somliga äro i sanning högst ovanliga "skolpojkar", ovanliga utom på realskolan, där man lika ofta kan ha skäl att ställa till en elev den frågan: "Hvad har ni varit?" som den: "Hvad tänker ni bli?"

I korgstolen i en lugn vrå af rummet sitter en ung man med mörkt hår och mörka mustascher. Med intensivt intresse hänga hans blickar vid en liten nött och gammal bok. Han läser grekiska idyller, öfversatta till en gammalmodig och svärfattlig franska, — och han njuter oerhördt. Tala med honom, och du skall märka, hur hemmastadd han är på de mest skilda områden! Förr var han distinktionskorpral — nu efter två års studier vid realskolan blir han student med högsta betyget i latin, grekiska, franska, tyska och engelska. Hur har han ej fått arbeta och umbära, och hur tunga omvägar har han ej måst gå, innan han hunnit så långt som hit!

En annan af hemmets skyddslingar är den af pressen sistlidne vår omtalade Erik Bergström, som påstods "behärska 24 språk". Med denna uppgift var han själf på grund af dess öfverdrift missnöjd, ty "mer än 17" anser han sig inte ha kommit till än. Hans språkbegåfning är emellertid fenomenal och enastående. Då i höstas till elevhemmet ankom en yngling, som — född i Kaukasus — vistats i Ryssland till för sex år sedan, kunde Bergström underhålla sig med honom på flytande ryska, och sistlidna termin har han haft tillfälle att tala finska med en annan af elevhemmets pensionärer, som har sitt hem 16 mil bortom Gellivare och inte hade hört ett svenskt ord, förrän han sju år gammal kom till småskolan i sin hembygd.

I ett soffhörn sitter en man med kloka, allvarliga ögon bak blänkande glasögon. Han har varit elektriker, haft plats som afprofvare af dynamomaskiner och är ende son till en fattig änka i mellersta Sverige. Denna vågar inte för sina grannar omtala, att sonen sitter på skolbänken nere i Lund, emedan detta skulle stämplas som ett utslag af straffvärd lätthet och högfärd. Men kanske sedan han nu blifvit student med högsta betyget i matematik och fysik och kommit in vid Teknologiska institutet, andra klass, då kanske man förlåter honom — och henne.

Halft bortskymd af ett berg läxböcker och lexikon sitter en, som aldrig låter störa sig af hvad som föregår omkring honom, en för hvilken läsandet är en njutning, ingen möda. Han har varit jordarbetare, men den brännande läslusten inom honom gaf honom ingen ro, utan dref honom — ehuru medellös — från plogen till boken. Hvarje sommar är han emellertid åter i tjänst hos sin forne husbonde — men under terminerna läser han.

Inte sant, dessa äro ovanliga skolpojkar? De äro värda att lära känna, värda att hjälpa fram.

Elevhemmet har naturligtvis en förening, däri hvarje pensionär måste vara medlem.

Möten hållas ungefär hvar tredje lördagsafton. Härunder förekomma uppläsningar och föredrag med diskussioner i de mest olikartade ämnen. Det är inte småsaker, som diskuteras här, och ibland fortgår meningsutbytena med stor liflighet äfven under det påföljande samkvämet midt under det man förser sig med de häfvor, som bjudas.

Men lifvet här är alltid fullt af öfverraskningar och snabba omslag.

Helt plötsligt faller det någon in att släcka gaskronan i taket och samtidigt be om musik — skymningsmusik.

Brasan flamlar i kakelugnen, en cigarr eller cigarrett glimmar ur halfdunklet.

En af violinisterna, en blåögd drömmare, går långsamt fram och börjar stämma sin fiol. Jag tar plats vid pianot — och så komma folkvisorna och andra gamla melodier nästan alla i moll, flätade samman i en krans af vemodiga toner. Pianot förmedlar med några variationer öfvergången, och fiolen sjunger med en djup och lefvande känsla den antydda melodien.

Det blir en stund af stilla stämning.

Men det varar inte så länge. De lifliga lynnena och de oförstående börja längta efter omväxling och med ens ligger åter rummet i skarp belysning. Missdåderen — den som tändt — åhör med lugn en del harmfulla tillmälen från musikvännerna och betraktar med triumferande min deras mot ljuset ovilligt plirande ögon.

Klockan är emellertid öfver half tio, och det kan vara tid på att sluta.

En stund senare strömma de flesta pensionärerna ut, och endast "husets söner" stanna kvar. Dessa få nu tillfälle att visa sin huslighet, och den brukar efter en tids vistelse på elevhemmet bli ganska stor. Nätt och försiktigt samlas de begagnade tallrikarna och kopparna samman, brickor hämtas i serveringsrummet, och allt bäres ut i köket. Där på flyttas de lätta, målade trämöblerna — samkvämen nödvändiggör en ommöblering — tillbaka till sina ursprungliga platser, och allt ser åter prydligt och ordentligt ut.

Elevhemmet har anordnat några fester, hvaraf en offentlig, förlagd till skolans stora samlingsaal. Dessa fester sägas ha varit väl lyckade, men så har också hemmet befunnits hafva goda förmågor.

Humorn är en stamgäst på elevhemmet. Den har bland annat tagit sig synbara uttryck i ett album, innehållande familjemedlemmarnas karikatyrer, hvar och en försedd med en förklarande nidvers. Vidare har det diktats till uppbyggelse för hvar och en en hel serie nidvisor, alls inte så elaka som namnet antyder — hvilka vid festliga tillfällen sjungits och mottagits med stormande jubel.

Hittills har mest skildrats lifvet på elevhemmet, sådant det ter sig, när arbetet för någon stund kan lämnas å sido.

Eljes är läxläsningen i full gång och "flitens lampa" ständigt brinnande med klar låga och aldrig sinande olja. De som ha samma läxor flocka sig kring ett bord och arbeta gemensamt på uppgifterna, som i regel äro både svåra och långa, ty realskolan ställer stora fordringar. Fastän läxläsningen med allra största fördel kunde föregå på de enskilda rummen, så förlägges den oftast till de båda samlingsrummen, där luften står tung af djupsinniga matematiska problem, latinsk vers och med svårighet inlärda bevis på solklara satser i logiken.

Vistelsen på detta hem blir för mängden af djup betydelse. Flerfaldiga både skriftliga och muntliga försäkringar härom ha erhållits af de utgångna pensionärerna.

Och det är ju ej så underligt. De, som ha

det mycket bekymmersamt i ekonomiskt afseende, få denna börda lättad genom de billiga lefnadsomkostnaderna. De få liksom ny kraft till fortsatta ansträngningar, och kanske deras lifssyn kan i någon mån ljusna, när de som nu få göra goda erfarenheter. Hemkänsla och kamratskap äro stärkande faktorer, som kunna utgöra en kraftig motvikt till den känsla af ensamhet och tröstlöshet, som ofta vill smyga sig öfver en under hårda villkor arbetande studerande, främling, kanske långväga ifrån.

En vistelse på elevhemmet kan också verka i uppfostrande riktning. Åtskilliga sanningar sägas, narraktigheter, om de förefinnas, förlöjligas, och den tafatte, den ojämnstaktige kan inte undgå att lägga märke till dem, som hafva ett vårdadt och älskvärdt sätt, hvilket de så småningom söka för egen del taga efter.

Hemmet stänger ej sin dörr för ynglingen, så snart han tagit studentexamen. De, som vistats här under skoltiden, äro kärkomna gäster, när de återvända som studenter. Det första besöket efter ankomsten till universitetsstaden har i de flesta fall gällt elevhemmet, och några af dem, som efter studentexamen fortsätta studierna i Lund, komma ofta på besök lördagskvällar eller söndags-eftermiddagar för att prata bort några timmar. — — —

Vårt framtidshopp är, att elevhemmet skall komma under eget tak och då kunna rymma alla, så att ingen behöfde bo ute i staden. Men som det hufvudsakligen uppehålles genom rektorns och lärarnes offervillighet, kan detta måhända ej så snart låta sig göra. Men vi lita till rektorns energi och hans goda hjärta.

SIGNILD EDESTRAND.

Litteratur.

MARTHA SILFVERHJELM: OM KONSERVERING AF KÖTT OCH VILDT. Wahlström och Widstrand. Det är ett glädjande faktum, att de praktiska lärdomar, husmodersskolorna landet rundt länge nog hållit på att utbreda bland den kvinnliga ungdomen i vårt land, till slut lyckats skapa en jordmån för det särskilda slag af litteratur, som ingår under begreppet "huslig ekonomi". Vikten af att en vederhäftig sådan blir spridd till hvarje hem kan knappast överskattas. Märtha Silfverhjelm's lilla bok hör till denna kategori. Det är lätt att inse att det skulle kunna bereda en mängd hem en ofanlig lättnad i Marthas bekymren om kött och vildt samt fisk vid de kritiska tillfällena helt enkelt stod att "taga på hyllan". Emellertid lär oss Märtha Silfverhjelm's förtjänstfulla bok på ett klart, redigt och lättfattligt sätt huru såväl vildt som kött i allmänhet samt fisk, lika väl som grönsaker, kunna konserveras. Idén att konservera kött har länge varit känd i en mängd hem. Redan innan de moderna konserveringsapparaterna kommo i bruk, funnos och tillämpades ju i en massa hem mer eller mindre ofullkomliga metoder för köttkonservering. Och nog fanns det i en del ärevärdiga gamla hem ej så sällan en utbildad nedärfd praxis, tack vare hvilken utmärkta resultat vunnos. Dessa kunde dock ej uthärda en jämförelse med våra dagars rationella, af författarinnan talangfullt utarbetade och framställda metoder. Det är författarinnans afsikt och önskan att göra den stora allmänheten förtrogen med köttkonserveringens ytterst värdefulla konst, och hon har med sin bok också säkerligen all utsikt att vinna sitt högeligen behjärlansvärda ändamål, så mycket mer som priset, 1 kr., ej kan afskräcka någon husmoder.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

Mathilde Wigert-Österlund: Apoteket i Visby.

Från konstutställningarna.

ISBY ÄR MYCKET AKTUELLT JUST nu. Detta "Nordens Nürnberg", som knappast i något afseende liknar staden vid Pegnitz — den enda jämförelsepunkten skulle då vara ringmuren — håller på att förläckas och nybyggas, så att hanseatprägeln från medeltiden, det lilla som finns kvar af den nämligen, hotar att gå all världens väg.

Några pietetsfulla människor ha skrivit om den nedslående metamorfos, som staden genomgår, arkeologer och konsthistorici ha protesterat mot förstörelsen, och därigenom har Visby i närvarande stund blifvit staden, som man talar om.

Det kan därför anses som ett apropos att konstnärsparet John Osterlund och fru Mathilde Wigert-Osterlund anordnat en utställning i Konstnärshuset, hvari ingå rätt många dukar med Visby-motiv. Bådas penslar äro säkra i gången, båda äro lyriska i uttrycket utan att sjunka ned i det sötaktiga. Men kanske att fru Wigert-Osterlund besitter ett mera energiskt temperament, en nykrare blick, medan hennes makes färgackord ha en mera svärmisk innebörd.

Utsällningen kompletteras af ett antal skulpturer af den unge skulptören Sven Boberg, hvilken för ett par år sedan väckte uppmärksamhet genom sitt humoristiskt-satiriska förslag till nationalmonument, den sofvande moder Svea. Här finnas sammanförda saker af rätt olika värde, men de som bäst representera konstnären visa, att han har en säker karaktäriseringsförmåga, och att det bor rätt mycket af en satiriker hos honom.

De frie ha sin höstutställning uppe i Konstföreningen. Artur Bianchini är idel färg, djup grann färg. Men hvar har atmosfären tagit vägen? Torgny Dufwa målar vinter à la Fjæstad, målar bra för resten, Max Marcus har några ganska friska landskap, Oscar Sivertzen saknar däremot friskhet, hans färg ler en smula inställsamt, medan Rolf Trolle visar en påverkan af Einar Nielsen som kan bli farlig, om konstnären ej tar sig tillvara.

Hos Claës Hullberg utställer den som akvarellist kände John Bergling några mycket färgrika franska landskap och gatubilder i olja. Här ha vi en kolorist med idel kulörta anslag, en samskyldig färgfrossare. Tänk att få gå i trädgården i St: Jean sur Mer eller på den där solbegjutna gatan i Royan! Calchas sade visserligen: för mycket blommor! Men det är ju i södern...

E. H.-N.

Tystnadens torn.

En historia från Bombay.
Af AXEL IDESTRÖM.

(Forts.)

Å WILLMANS FRAGOR BEGYNTE kamraterna strax att berättat allt hvad de visste om parserna, och det var åtskilligt, ty parserna äro aristokraterna bland Bombays infödingar. De äro afkomlingar af de perser, hvilka flydde undan den muhammedanska eröfringen och slog sig ned här borta i Indien, där de funno en fristad för sig och sin religionsutöfning, hvilken de bevarat oförändrad genom århundradena. Endast några flotsental bildade de dock i miljonstaden ett särskildt parti med större inflytande än något annat näst engelsmännen. De voro representerade i stadstyrelsen och deras egen regering, Panchayat eller de äldstes råd, utgjorde en ansenlig makt för sig, ty många parser voro mycket rika, och sammanhållningen dem emellan var så stark att hela folket närmast bildade en enda stor familj. Hvarje parsers privata lif stod under uppsikt af de äldstes råd, som dömde öfver hans handlingar såsom föräldrar öfver sina barns. Om en parsisk affärsman gjorde en förlust, som ruinerade honom, blef han satt under de äldstes förmynderskap, och stora rådet betalade strax hans skuld till sista öret. Därför fanns ingen fattig parser, därför åtnjöt hvarje parsisk köpman obegränsad kredit. Anteckningen vid Arda Virafs namn betydde endast att han stod under rådets kontroll. Man sade att han förlorat sin egendom därigenom att ett af honom befraktadt fartyg förlit i oceanen med man och allt. Han hade därvid förlorat inte endast sin förmögenhet utan äfven sin ende son. Nu skulle han endast äga en dotter kvar.

Dessa upplysningar ökade i hög grad Willmans intresse för sina grannar. På söndagsförmiddagen, då han var ledig, satt han i det öppna fönstret och betraktade gatan och det tysta, slängda huset midt emot. Den stränga engelska helgdagshvilan lade sordin på gatulifvet äfven i Bombay, åtminstone i denna stadsdel. Parsernas kontor tycktes slängdt, ty genom dess fönster kunde Willman se en pulpet, vid hvilken en ung man brukade arbeta, men i dag var platsen tom.

Från Blacktown kommo emellertid allehanda människor vandrande ungefär lika flitigt som på hvardagen. Det var araber i vida burnuser; afganer med höga mössor; små slöddiga, bruna maratter; kineser, japaner, malajer, som nästan voro nakna; negrer i brokiga europeiska kläder; tibetaner, insvepta som om de befunno sig i köldens region; långa, stålliga singaleser; små fula siameser och gud vet hvad allt slags folk, som hvarje timme passerade i detta gathörn. Många buro bördor i olika fasonerade korgar, som än hängde på ryggen, än på magen, än buros på hufvudet. Vagnar med solfält, dragna af små puckelryggiga zebu-oxar omväxlade med europeiska hästlass och automobiler.

Människorna kommo dock inte i så låta hopar i dag som på hvardagen, och fordonen voro ganska sällsynta. Basaren i hörnhuset var emellertid öppen som vanligt. Luckorna voro borttagna och öppnade utsikten öfver mängden af blanka metallvaror, som befunno sig där inom. Det var mest gevär och knifvar, men äfven metallmycken, redskap och husgeråd. Men affären gick trögt i dag. Agaren själf var den ende, som skötte den, och han satt mestadels stilla på en trästol inom disken. Han var en bramansk hindu med svart skäggkrans kring den fylliga mun-

nen och ett värdigt utseende såsom en rik man ansår. Hans namn var Dagschu.

Men se! Nu öppnades verkligen dörren till parsernas hus. En gammal man trädde sakt ut. Han var reslig, men hufvudet hängde fram, böjdt af åren och af olyckan. Dragen voro en vördnadsvärd patriarks, en ståtlig örnäsas och ett långt hvitt skägg. Dräkten var den gammaldags parsiska mörkbruna, vida, fotsida kaftanen och den släta, egendomligt trekantiga turbanen af samma färg.

Han kom inte ensam. Efter honom följde en kvinna. När Willman fick se henne, sträckte han hastigt hufvudet ut genom fönstret så långt han kunde, ty det var en kvinna sådan han aldrig väntat att få se i detta aflägsna land bland främmande folk. Det som först slog honom var den mjuka behagfulla rörelsen, då hon trädde ut genom dörren, den smidiga och fylliga figuren, den förnäma hållningen. Kanske var det också det hvita och skära sidenet i hennes dräkt, hvilken påminde om en balklädd europeisk flickas. Hon hade ett rikt, svart hår, uppsatt med en förgylld kam, ett hvitt pärlband och en egendomlig häfta af silfverväf, men denna grannlåt syntes hos henne alls inte öfverdådigt utan helt på sin plats, vare sig det berodde därpå att Indiens sol bland människorna som bland markens blomster framlockar starkare färger och mera lysande prydnader, eller om det kom sig af den öfverlägsna makten i hennes person. Det sägs ju att drottningar ha lof att bära rikare smycken än andra kvinnor.

Nu vände hon sig om och visade sitt ansikte. Det svek inte de förväntningar, som Willman gjorde sig, då han såg hennes figur. Det var af ren skönhet. En rak näsa, svarta, strålände gasellögon och en hy af denna färg, som kallas olivgul, men som hos denna unga kvinna mera påminde om blekthvit elfenben.

Hon tog sin fars arm. Hon liknade i sanning en sällsynt blomma, som fattat stöd vid en åldrad stam, så som hon nu skred fram i sin ljusa dräkt vid sidan af den gamle mörkläddde. Gatans folk vek vördnadsfullt åt sidan, och till och med här var det många, som vände sig om för att se på detta vackra par. Den hinduiska köpmannen hade till och med stigit upp från sin stol och träd ut på gatan, och han bugade sig för sin granne med korslagda armar så djupt, som om denne varit en mäktig raja och inte en fattig parser, som stod under stora rådets kontroll. Han stod till och med rätt länge kvar på gatan och såg efter honom, eller var det efter hans vackra dotter, innan han åter satte sig på sin stol.

Vid middagen berättade Willman om sin iakttagelse för kamraterna. De förvånade sig inte alls öfver att Arda Viraf hade en underskön dotter. De förklarade att parserna voro Indiens vackraste folk, isynnerhet kvinnorna. Men inte endast genom sin skönhet skilja sig parsernas kvinnor från alla andra, utan framför allt genom sin dygd. De kläda sig i lysande färger, de äro muntra och språksamma som kvittrande fåglar, men de äro oåtkomliga som de strålände stjärnorna. Endast en parser får äkta en parsiska.

Willman fick höra en hel rad historier om fastheten i de parsiska kvinnornas dygd. Man talade om rika engelska lorder, som blifvit betagna i deras skönhet, men förgäfvades sträfvat efter deras gunst. Man kände fall då europeer bjudit dem äktenskap, ja till och med bundit sig att öfvergå till deras religion, men aldrig hade någon främling lyckats att vinna en parsiskas hand.

Ja, så afskilda voro parserna från alla

andra folk, att om en främling ville öfvergå till deras religion, så tilläts väl detta därhän, att en parsisk präst undervisade honom i ceremonierna och i Yasnas sjuttiofvå kapitel och omgjordade honom med det sjuttiofvåradiga rep, som kallas kusti, men i det parsiska samfundet blef han aldrig upptagen.

Förbjuden frukt smakar bäst, inte minst beträffande kvinnor. Willman visste det. Han visste att den kvinna, som han aldrig kunde få, var den enda kvinna i världen för honom, och att hon helt och hållet behärskade hans lif. Han hade åtminstone hittills lefvat i den föreställningen, och han trodde ännu inte att någonting skulle kunna rubba henne från hennes plats i hans hjärta. Han ansåg att han hörde till dessa människor, som endast kunna älska en gång. Han ansåg att detta var den verkliga kärlekens utmärkande natur. Den som kan glömma och älska en annan än den första, han förstår inte kärleken. Ty för kärleken fordras trohetsdrift.

Emellertid fann han att just detta faktum att Arda Virafs dotter var oåtkomlig för hvarje annan än en parser, betydligt höjde hans intresse för hennes person. Det var som om hon härigenom blifvit besläktad med den lilla varelsen, som så länge suttit midt emot honom vid en pulpet i det land, som han en gång känt som sitt hemland. De voro hvarandra inte mera lika än en lotusblomma och en ros, men denna indiska lotusblomma var verkligen skön. Dock trodde han alls inte att han skulle vara i stånd att bli förälskad i henne. Något sådant var naturligtvis otänkbart för honom. Men det var mycket nog att någonting i denna världen ännu förmådde väcka hans allvarliga uppmärksamhet. Dessa parser, denne Arda Viraf och hans dotter lockade det honom verkligen att lära känna. Det förekom honom ett ögonblick nästan som ett slags otrohet mot minnet af "henne", men hans förnuft sade honom att det var ett tecken till återvändande hälsa, och han beslöt att vårda sitt väckta intresse.

III.

På samma sätt som den första söndagen såg Willman Arda Viraf och hans dotter äfven de närmast följande. En gång gick han efter dem för att se hvar de begäfvosig hän. De togo helt enkelt en promenad omkring Esplanaden. De hälsade på en parsisk präst, som de mötte, och fingos äfven under denna promenad sällskap med den unge mannen, som satt på Arda Virafs kontor. Äfven han var klädd på samma sätt som den gamle, men hans lilla mustasch förordade ljugårningen. Han iakttog en rak och värdig hållning såsom hans stam anstod, men icke desto mindre underhöll han ett muntert skämt med principalens dotter, och hon visade honom sina hvita tänder, och hennes ögon öppnade dörrarna till hennes själs himmel. Den unge mannen måste vara lycklig som så fick gå vid hennes sida.

Allt emellanåt såg Willman andra parsiskor. De voro nästan alla vackra och ståtliga, men ingen var jämförlig med Arda Virafs dotter. Han mötte äfven vackra hinduiska flickor, men de förekommo honom endast som älskliga små barn. De voro af en lägre ras, som ännu inte vuxit ut till parsiskans andliga och lekamliga mognad.

Ett par månader hade förgått, då Willman en söndag beslöt att göra en utflykt till den berömda Malabarkullen, den norra udden af den kräftkloformiga ö, på vars längre, sydliga klo den europeiska staden är belägen.

(Forts.)

Baltiska utställningen och kvinnorna.

Till Sveriges kvinnor!

Å BALTISKA UTSTÄLLNINGEN i Malmö sommaren 1914 skall på ett af områdets vackraste platser invid kronprinsessans rosengata resa sig en kopia af Årsta, Fredrika Bremers hem — under förutsättning att svenska kvinnor bekosta dess uppförande. Denna efterbildning af det minnesrika Årsta skall i sitt inre gifva en framställning af den svenska kvinnan såsom samhällsmedlem, af hennes arbete inom hem och skola, och inom andra områden af den andliga odlingen, samt af hennes insats i det kommunala, sociala och filantropiska arbetet såväl som inom de praktiska yrkena.

Allt detta och mycket mer rörande de svenska kvinnornas mångsidiga och betydelsefulla verksamhet skall belysas medels rikhaltigt och öfverskådligt ordnad statistiskt material, medels grafiska framställningar, fotografier och modeller, rumsinteriorer m. m.

För att få utställningen så omfattande och värdig som möjligt, behöfves en kraftig och energisk samverkan mellan kvinnor på skilda orter och skilda arbetsområden, det behöfves att hela landets kvinnor ställa sig solidariska till uppgiften, att de villigt och med glädje mod påtaga sig de uppoffringar, som äro nödvändiga för dess förverkligande. För att väl utföra denna vår gemensamma sak fordras ej blott arbete och entusiasm, utan äfven penningar.

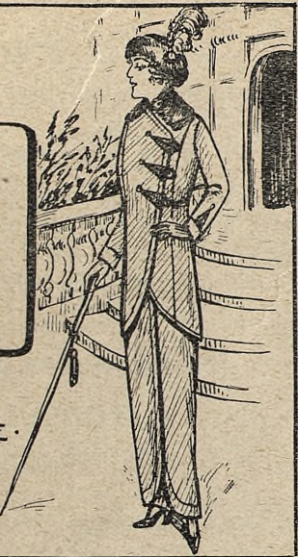
För insamlande af dessa senare hafva flera förslag väckts. Främst att en viss dag skulle bestämmas, då Sveriges kvinnor, fattiga och rika, offrade en skärf för uppförande och inredande af Årsta på Baltiska utställningen. Till denna "offerdag" har utsetts den 16 i n s t u n d a n d e november. På den dagen för jämnt femtio år sedan blef den svenska kvinnan förklarad myndig vid 25 års ålder. Ett värdigt sätt att högtidlighålla dagen vore väl att de svenska kvinnorna då lämnade sina bidrag till att få till stånd den utställning, som skall visa hur Sveriges kvinnor fylla sin uppgift såsom myndiga samhällsmedlemmar. —

Huru man tänkt sig ordnandet af denna insamling kommer inom den närmaste tiden att delgifvas, men bidrag kunna i hvarje fall sändas direkt till Årsta-kommittén, Fredrika Bremerförbundets byrå, Stockholm.

Vidare har framställts förslag att under veckan den 16—22 nov. på olika orter anordna konserter, teaterföreställningar o. dyl., hvaraf behållningen tillfaller Årsta-utställningen. Vi undertecknade rikta en varm vädjan till Sveriges kvinnor, att de förena sig med oss i vårt arbete och skänka sina bidrag till förverkligande af vårt förslag: uppförandet af det nya Årsta, kvinnornas slott på Baltiska utställningen.

För Fredrika-Bremer-Förbundet Agda Montelius, för Svenska Kvinnans Nationalförbund Eva Upmark, för Flick- och Samskoleföreningen Mathilda Widegren, för Föreningen af kvinnor i Statens tjänst Elin Rheborg, för Föreningen "Svenska Konstnärinnor" Ida von Schulzenheim, för Föreningen Vaksamhet Clara Wahlström, för Kvinnoklubben Hanna Andersson, för Kvinnornas andelsförening Svenska Hem Ezzaline Boheman, för Handarbetets Vänner Kate Michaelson, för Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt Anna Whitlock, för Svenska allmänna barnmorskeföreningen Hanna Qvarsell, för Svenska skolkökslärarynnornas förening Ida Norrby, för Sveriges folkskolläraförbund Anna Ljungberg och för Hvita Bandet Tora Fries.

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULLASTE ARBETE.
STILFULLA MODELLER.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Innan barnen gå i skolan,
bör ni gifva dem **GYLLEN-
HAMMARS** patenterade **Haf-
regryn** och **Hafremjöl**, som
kokas på ett par minuter.
Tillverkas under läkares
kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-
derskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 19-25 OKT. 1913.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord;
biff af svinfilé med potatis; mjölk;
kaffe eller te med gyllar. Middag:
Sjötunga å la Idun; späckt
kallsadel med legmyer; varm ananas-
pudding.

MANDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hafregrynsgröt med mjölk; omelett
med fiskstufning (rester från söndag);
kaffe eller te. Middag: Kokt, brynt
oxbröda med potatis; soppa på
blandad frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord;
falsk sköldpadda (rester från söndag);
mjölk; kaffe eller te. Middag: Fär-
soppa; mannagrynspudding med saft-
sås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hafremjölsvälling; gratinerad sill med
potatis; kaffe eller te. Middag:
Käldolmar; bryllkräm med biskvier.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord;
pytt i panna med röbeter; mjölk;
kaffe eller te. Middag: Ärtor med
fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord;
panerade ägg med tomat; mjölk;
kaffe eller te. Middag: Marineradt
färkött med grönsalad och kokt ma-
jonnäs; varm chokladpudding.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord;
njursauté med stekt potatis; mjölk;
kaffe eller te. Middag: Blodpudding
med fläsk och vit sa; soppa
på aprikoser.

RECEPT:

Sjötunga å la Idun (f. 6
pers.). 3 sjötungor på omkr. 5 hg.
st., 1 msk. salt (15 gr.).
Till kokning: 1 1/2 msk. smör
(30 gr.), 5 dcl. fiskbuljong.
Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk.
mjöl (40 gr.), 5 dcl. fiskbuljong, 2-3
äggulor, 1 msk. fint vitt vin, salt,
vitpeppar.

Till garnering: 1/2 lit. god potatis-
puré, 3 msk. rivnen ost, 2 msk.
smält smör (40 gr.).

Beredning: Sjötungorna urtagas,
sköljas väl och torkas; fenorna klip-
pas bort. En djup skära skäres med
en spetsig knif längs efter ryggen på
båda sidor och filerna skäras
försiktigt från benet, så att de ej
gå sönder. De läggs med skinnsidan
mot en skärbräda och köttet skäres
från skinet. Gälarna klipnas bort och
hufvudet, benet och det vita skinet
sköljas väl och härp kokas buljong.
Filerna ingnidras med saltet och få
ligga på hvarandra 1 tim., hvarefter
de ånyo torkas med fiskhandduk och
kokas 5-8 min. i fiskbuljongen. De
läggs upp med hälslef och få rinna
af på duk. Fiskbuljongen mätas, ko-
kas ihop, om den utgör mer än 5
dcl., och användes till såsen. Ett
eldfast fat eller helst ett af silfver
smörjes med 1/2 msk. smör, filerna
läggs därpå, såsen hålles öfver, rundt
omkring spritsas potatispurén och an-
rättningen beströds med den rifna osten,
sist öfverhälles det skirade smöret.
Fattet ställes i en långpanna med
groft salt, insättes i varm ugn och
anrättningen glaseras hastigt 10-15
min. Till såsen fräses smör och
mjöl 2 min.; buljongen spådes på och
såsen får koka 5 min., de uppvispade
äggulorna tillsätts jämte vinet och
såsen får sjuda under vispning samt
afsmakas.

Varm ananaspudding (f. 6
pers.). 1 burk ananas (på omkr. 750
gr.), 4 ägg, 75 gr. socker, 50 gr.
hvetemjöl, 15 gr. mandarin eller ma-
sena, 4 dcl. tjock gräde, 50 gr.
smör.

Till formen: 1/2 msk. smör (10
gr.), 2 msk. stötta skorpor.
Sås: 1 1/2 dcl. ananaspud., 1 1/2 dcl.
franskt vin, 2 msk. socker (30 gr.),
1 tsk. mandarinmjöl (5 gr.).

Beredning: Hälften af ananasen
räcker till denna pudding. Resten
kan användas till kall pudding eller
blandas i kompot. — Ananasen skäres
i tärningar, hvilka inklappas i en duk.
Äggulorna vispas väl med sockret i
en kastrull, mjölet och grädden till-
sätts, och krämen får under stark
vispning sjuda öfver elden, tills den
är tjock och pösig. Kastrullen af-
lyftes, smöret tillsättes i små flo-
ckar och krämen vispas, tills den är
kall. Då iröres den skurna ananasen
och de till hårdt skum slagna ägg-
hvitorna. Massan hålles i smord och
brödbeströdd pajform och gräddas i
ordinär ugnsvärme omkr. 40 min. Pud-
dingen serveras genast den tagits ur
ugnen.

Till såsen uppkokas ananaspudet
med vinet samt sockret och afredes
med mandarin, uttrörd i 1 msk.
kallt vatten, hvarefter såsen får koka
5 min. Afsmakas och serveras varm.

Falsk sköldpadda (f. 6 pers.).
Hachis på kalf: 3 hg. kalfstek
(rester), 1 1/4 msk. smör (30 gr.), 4
msk. mjöl (40 gr.), 5 dcl. buljong,
1 msk. vitt vin, salt, vitpeppar.
Omelett: 6 ägg, 1/4 tsk. salt, 1/4
tsk. socker, 2 tsk. mjöl, 6 dcl. mjölk.
Till omelettpannan: 1 msk.
smör (20 gr.).

Beredning: Kalfsteken skäres i
fina tärningar. Smöret och mjölet frä-
sas i 2 min., buljongen spådes på
och såsen får koka 5 min. Köttet
lägges i och värmes i såsen, men får
ej koka; stufningen afsmakas med
vinet och kryddorna. Till omeletten
vispas äggen väl med saltet, sockret,
mjölet och mjölen. Omelettpannan
upphetas och smörjes väl med smö-
ret. Af äggstanningen gräddas 2 ome-
letter, hvilka äro färdiga, när de
hafva en ljusbrun färg. Den första
omeletten stjälpes upp på ett rundt
fat, köttstufningen utbreddes därpå,
den andra omeletten stjälpes upp på
smordt lock och lägges därefter öf-
ver stufningen. Sköldpaddan serve-
ras med skiradt smör som frukosträtt.

Färsoppa (f. 6 pers.). 1 1/4 kg.
färhals, 2 morötter, 1 palsternacka, 1
selleri, 4 potatisar, 1 purjolök, 1
hvit- eller rödlök, 4 msk. smör eller
flöj, 2 msk. små hafregryn, litet
mejräm, 3 lit. vatten, 15 gr. salt, hvit-
peppar.

Beredning: Färhalsen sköljes ha-
stigt, torkas väl och styckas i bitar.
Rötterna och löken ansas på vanligt
sätt, skäras i skifvor och brynas väl
i smöret eller flotturen jämte köttet,
grynen och litet mejräm. Det lägges
därefter i det kalla vattnet, tillsatt
med saltet. Soppan får koka upp,
skummas väl och får därefter koka
sakta med tätt lock 3-4 tim. Kö-
ttet tages då upp, skiljes från benen
och skäres i små bitar. Soppan pas-
seras, skummas och mätes — bör vara
2 lit. — får koka upp med köttet,
afsmakas med kräddorna och serveras
mycket varm.

Mannagrynspudding (för 6
pers.). 150 gr. mannagryn, 3 msk.
smör (60 gr.), 1 1/4 lit. mjölk, 1/2 tsk.
salt (3 gr.), 2 msk. socker (30 gr.),
20 sötmandlar, 10 bittermandlar, 40
gr. vanliga russin, 3 ägg.

Till formen: 1/2 msk. smör (10
gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Grynen läggs i sikt,
öfverspolas med kallt vatten och få
afriina. En kastrull smörjes med 1
msk. af smöret, mjölen ihålles och
får koka upp, grynen vispas, hvarefter
gröten röres med slef, tills den
tjocknat, då den flyttas öfver svagare
eld och får sakta koka omkr. 20 min.,
under det den ofta omröres. Gröten
upphålles och resten af smöret till-
sättes genast jämte kryddorna, den
skallade och malda mandeln samt de
väl sköljda, förvållda och urkärnade
russin. När gröten är kall, iröres
de uppvispade äggulorna och de till
hårt skum slagna ägghvitorna. Mas-
san hålles i smord och brödbeströdd
pajform och gräddas i ordinär ugn-
värme omkr. 1 tim. Serveras, genast
den tagits ur ugnen, med saftsås.

Marineradt färkött (för 8
pers.). 2 kg. färstek (kylen), 1 1/2
hg. späckt, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2
tsk. vitpeppar, 1/4 tsk. ingefära.
Marinad: 2 dcl. ättika, 1 dcl.
vatten, 1 dcl. vitt vin, 3 msk. mat-
olja, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1 liten röd-
lök i skifvor.

Beredning: Steken bör hafva
hängt, så att den är mör. Läggen och
det tunna hugges bort och steken
späckas med spacket, skuret i strim-
lor och doppadt i en blandning af
saltet, pepparn samt ingefära, och
lägges i ett djupt fat.

Till marinaden blandas alla ingredi-
enserna väl, hvarefter den hålles öf-
ver köttet, som därefter får stå 3-
4 dagar, hvarunder det vändes 2 ggr.
dagligen. Marinaden kokas upp med
så mycket vatten, att det står jämnt
med köttet. Steken lägges i och får
sakta koka med tätt slutet lock, tills
den är mör eller omkr. 3 tim. Den
lägges upp och får kallna, skäres
i tunna skifvor och garneras med fär-
serade ägg samt med grönsalad och
serveras med majonnäs.

Kokt majonnäs (f. 6 pers.). 1 1/2
msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30
gr.), 1/4 tsk. engelsk senap, 3 dcl.
vatten, 2 äggulor, 1 msk. vinäger, 2
msk. fin matolja, 1 msk. citronsaft,
1 dcl. tjock gräde, 2 tsk. salt, 1/2
tsk. socker, 1/4 tsk. vitpeppar.

Beredning: Smör, mjöl och senap
fräses 2 min., vattnet spådes på, litet

A.-B. Nordiska Kompaniet

Stureplan.

Crêpe
för
Klädningsar
och
Blusar

Tango, helylle, 110 cm.	Kr.	3.25
" helsiden, 110 cm.	Kr.	3.50
Osiris, faconné, 110 cm.	Kr.	3.75
Rococo, blommigt, 110 cm.	Kr.	4.25
Isis, halvesiden, 110 cm.	Kr.	4.50
Aida, helsiden, 105 cm.	Kr.	5.50
Eugenia, faconné, 100 cm.	Kr.	6.75
Terpsichore, gaufre, 100 cm.	Kr.	6.90
Darius, faconné, 110 cm.	Kr.	8.75
Charmeure, helsiden, 105 cm.	Kr.	11.50
Monte-Carlo, faconné, 105 cm.	Kr.	12.50
Octavia, faconné, 105 cm.	Kr.	15.00

Modfärger:

Tango, Bleu, Madonne, Daphnis, Zenith,
Amoureuse, Scalope, Maroquin, Ionc.

Begär profver.

Alla profver sändas gratis och franco.

OMTÄNKSAMMA HUSMÖDRARS

valda dryck:

Van Houtens Cacao

FULLÄNDAD

i dryghet och näringskraft,
lättsälthet och arom.

Stadion, Nobless

fin Smörkex.

ANTIBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.

Kungl. Hofleverantör.

Äkta Göteborgs
Knäckebröd.

Hygienkontrollant:
Dir G. Hjort
af Ornäas.
Tel. 11 & 929.

Där hållbarhet och bril-
liant utseende sättes i första
rummet, är målning med
emaljfärgen Chinalack att
föredraga framför alla andra
liknande färger. Belänad med
gulmedalj. Arsenikfri enl.
nya giftstadgan.
Finnes i alla kulörer hos
alla färghandlare. Fabrikan-
ter: **Dorch, Bäcksin & Cos**
A.-B., Göteborg och Stock-
holm.

Prenumerera på Idun!

**Hushålls-
utgifterna**

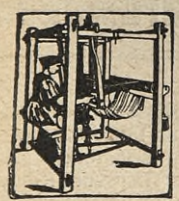
kunna nedbringas

med **Gasens** tillhjälp.

Se gasverkets broschyr nr 28, som er-
hålles gratis å gasverkets utställning.
Gasspisar visas och demonstreras å

Gasverkets Utställning,

Sthlmstel. 60 32. Kungsgatan 54. Rikstel. 28 93.

Schweizer's

Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter i svart, vitt och kulört:
Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline,
Mousseline 120 cm. bredt från 95 öre metern. Sammet
till klädningar och blusar. **Plysch** till jaketter och kåpor.
Såväl som **blusar** och **rober** med äkta **Schweizer-**
broderier i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt
till privatpersoner portofritt och redan förtulladt
till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

EN HISTORIA FRÅN BRUKET. Af Signe Engström.

(Forts.)

»Vill du vara så god», stammade ingenjören osäkert och ehuru de få orden fastnade kamrern i halsen fullgjorde han sitt uppdrag på ett sätt som om den unga lärarinnan stått högt öfver dem bägge. Tyra bugade sig stelt. Trots hennes tjufyfra år stodo tårarna henne i halsen. Aldrig hade hon mött någon hvars hela sätt så liknade ett slag i ansiktet som denne ingenjör.

»Har man sett!» hväste fru Martinson. »En sådan oskuld! När karlen för skams skull inte vill kännas vid henne låter hon helt enkelt presentera honom. Den sortens folk — jag säger inte mer!»

Tyra far hade varit präst och fru Martinsons ursprung var en tullvaktmästare, men det är som man vet icke efter den måttstocken människor böra dömas.

Supén smakade besynnerligt nog ingen af de närvarande i synnerlig grad. Tyra var glad då hon ändtligen stod på estraden med ett haf af ansikten framför sig där hon kände alla och var afhållen af de flesta. Några slynglar längst nere vid ören krånglade med vaktmästaren; Tyra såg dit ned och det blef ögonblickligen stilla.

Då hon slutat prologen dånade applåderna ur kraftiga näfvar tills fröken Martinson kände en enerverande lust att stoppa fingrarna i örönen. »Hon kan hon» var den allmänna mening. Hvilket här betydde lika mycket som en grann och utförlig recension på ett annat ställe.

Tyra sjöng denna kväll som hon aldrig sjungit förut. Trots den motvilja han föresatt sig att hysa för henne kunde ingenjören ej låta bli att tänka på henne. Hon gjorde sig charmant där hon stod. Bara för att hämnas skulle han haft lust att göra henne sin kur, men instinktmissigt kände han att hon ej var att leka med.

Detta intresse var farligt och det medgifvande han gaf hennes personliga värde var också farligt, men det tänkte han ej på. »En dans skall hon få ge mig!» mumlade han med en hämndgirig hägkomst af den vackra tjänstflickan. Då publiken började troppa af kom

ett bud från verket efter ingenjören. I samma ögonblick rödde någon vid Tyras ärm.

»Vill fröken komma hem till oss ett tag nu? Elsa är så skral.» »Jag kommer», svarade Tyra. Och med en känsla af att kamrern var den ende som ville hjälpa henne gick hon direkt till honom. Ingenjören hade just försunnit i kapprummet.

»Herr Forsner, vill ni vara god vikariera för mig vid pianot till half elfva! Det blir nog bara ett par danser till dess. Jag ville så gärna gå ut ett slag.» Kamrern kände endast en het fläck på det ställe där hans hjärta annars brukade sitta. Kunde det vara möjligt?

»Det är inte en nyckel, fortfor hon då han ej genast fann ord. »Jag måste gå till verkmästar Hanssons. Deras äldsta flicka är döende, som ni kanske vet.» »Om jag», stammade han med en öfvervågande känsla af sin egen uselhet.

Hon var den bästa i högsta klassen första året jag arbetade, fortfor hon och såg på honom genom en dimma af tårar. »Ingen — ingen af mina elever har dött förut. Far jag gå?» Han återfick ändtligen herreväldet öfver sig själf.

»Men inte ensam!» »Hennes syster är här, sade hon bråskande i det hon skyndade in i kapprummet. Hon kastade på sig kappa och mössa, alltför ifrigt att märka ingenjören som förvånad stod och såg på henne. Då hon ilade ned för gången följde han strax efter henne.

»Det är en skandal!» suckade fru Martinson. »Kära Amanda!» »Söta Josefina!» svarade inspektorsfrun och skakade på huvudet. Hon hade endast två halvuxna söner och hennes intresse var därför af öfvervägande moralisk art. »Sådana äro de nu för tiden!»

En halftimme senare fann kamrern fröken Hellner i lilla salen. Hon var blek trots kolden och hennes ögon voro mörkare än vanligt. »Och ni skall spela dansmusik nu?» utbrast han.

»Jag har lofvat», sade hon och hennes hvita händer slötos hårdt om hvarandra. »Men ah — om jag kunde slippa!»

»Vänta ett ögonblick, bad han i det han försvann. Då han återvände var han påklädd och höll pålsmössan i handen. »Malm sköter musiken», sade han. Jag kan inte låta er gå ensam.

Då han stod bredvid henne ute i den klara, kalla luften kom hon plötsligt ihåg att han bedt henne bli hans hustru. Hvad tänkte han om henne nu?

»De sakna er därinne», sade hon lågt med en känsla af att ha tagit en annans tillhörighet. »Det är orätt af mig att taga er så här i anspråk.» »Jag bryr mig inte om att dansa i kväll», svarade Herman Forsner med tillkämpadt lugn. »Inte medan ni sitter och filosoferar öfver döden.»

Hon vågade ej svara och de gingo tysta till hennes grind. Forsner fortsatte nedåt kontorsbyggnaderna och mötte Schultz på halva vägen.

»Hvarthän nu? Hvem af damerna var det du följde hem?» »Fröken Hellner», sade kamrern kort. »Tänker du inte gå tillbaka?» frågade Schultz hastigt. »Då går jag upp och viker mig också.»

Herbert Schultz stod i den mörka förstugan utanför sitt rum och såg ut. Kontorsbyggningen låg mörk mitt emot. I hotellets fönster lyste det. Han kunde se Torsten Bergs skugga på gardinen i rökrummet; han spelade dragspel. Notarien stod lutad mot dörrutan i den upplysta tamburen och att döma af hans ansiktsuttryck längtade han hem till Göteborg.

»Han kan väl ge sig till tåls ännu en vecka», mumlade ingenjören. Sista båten kommer i morgon och sedan fryser det. I fjöl — —»

Året förut hade Herbert Schultz firat jul i franska Kongo. Herre Gud! En ung flicka gick öfver gården och vek af upp emot kasernerna. Ett ögonblick betänkte sig ingenjören, därpå sprang han nedför trapporna och ut.

Strömmen brusade fulltonig och djup i mörkret. Från järnverket som med sina vidsträckt massor af svarta, brutna, delvis trasiga tak påminde om en hemsk drömsyn hordes ett regelbundet rosslande som ur ett pinadt jättebröst. Slaggberget som reste sig lik en jätteskägl på andra sidan vägen såg skräckinjagande ut. Bakom dess södra sida sträckte sig en rad kaserner i den vanliga stilen — lådor med ett kök och ett fönster för hvarje familj. Förmännen hade ett rum och kök, de lyckligast lottade två.

Aldrig hade Herbert Schultz känt denna omgifnings hopplösa mörker så som denna kväll då den ensamma, gestalten skyndade före honom. Hvar gick hon? Hotade någon fara? Tyra trefvade sig upp för en bro och genom en gropig, kolsmörk förstuga. Hon snafvade öfver en vedsäck vid den första dörren och höll sig sedan försiktigt efter väggen hvars oklädda timmer förstörde hennes handskar, tills hon åter träffade på en nyckel. Ljuset från den lilla fotogenlampen bländade henne och gaf en af ungarna tillfälle att rusa in i nästa rum efter modern. Det var en liten, mager kvinna med hvassa skuldror

Vid rekvisition af barnsaker är nyttigt att utom mått ange ålder. Vid extra beställningar tages all hänsyn till hvarje särskild kunds önskingar beträffande mått, facon, färg, kvalité, etc.; oaktadt detta äro vi i stånd att med vårt utmärkte maskineri utföra särskilda beställningar på ojämförligt kort tid, ofta, om så erfordras, på få timmar. Se regler för måtttagning, priskurantens omslag, sidan 2! Se i öfrigt priskuranten! NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN, Etablerad 1891, BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

Begär alltid Vantar Strumpor Linnen MÄRKET! BÄSTA KVALITET!

i sänder och såsen får koka under rörning 10 min. Den upphälles och röres, tills den är afsvalnad, då äggulorna en i sänder, irörs och såsen arbetas med s'ef omkr. 1/2 tim, under det att vinägern, matoljan och citronsaften tillsätts. Litet i sänder, under jämn rörning. Den till hårdt skum slagna grädden röres i och såsen afsmakas noga med kryddorna. Denna sås användes i stället för äkta majonnäs för dem som ej fördraga matoljan.

Njursauté (f. 6 pers.). 2 kalfnjurar, (1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt, till blanchering), 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. vitpeppar, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1 burk champinjoner (1/2 lit.), 1 hg. smör, 2 dcl. brun buljong, 1/2 vinglas mader.

Beredning: Njurarna blancheras, d. v. s. läggas i kallt, saltadt vatten, få koka upp och koka utan lock 3-4 min., hvarefter de läggas på sikt och få kallna. De skäras i tunna skivor, hvilka beströs med kryddorna och vändas i mjölet. Champinjoner-na skäras i skivor. Smöret fräses i en panna; när det är ljusbrunt, läggas njur- och champinjonskivorna och brynas jämnt under skakning. Buljongen spådes på och stuftningen får koka 5 min., hvarefter vinet tillsättes och sauten får ytterligare koka 8-10 min. Den serveras som frukosträtt med stekt potatis.

Den vackraste hyn

har den som dagligen använder Abecatval. Tillv. Fabriken Carl, Malmö Ö. Rikst 445.

SASOL. Det af Apotekaren Fil. Dr. H. Cederberg uppfunna antiseptiska preparatet SASOL är det bästa, mest effektiva, behagligaste och i bruket billigaste medlet för vård af sår, samt yttre skador och åkommor. SASOL har den mest allsidiga användning, är ogiftigt och retar ej hud och slemhinnor. En hvar som gjort bekantkap med SASOL föredrager detta obelagadt framför andra antiseptiska medel och konc. munvatten. Säljes å apoteken och i väl sorterade affärer i originalflaskor å kr 2: — och kr. 1: —.

Bättre Siden än de välkända kvaliteter vi föra i marknaden finnes icke. Profver på begäran gratis! Brunkebergs Manufaktur Magasin, Stockholm. Kungl. Hofleverantör.

Använd intet annat afföringsmedel än Vasens Laxérmarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

Axa yrkesserie. N:o 5.

För Kontoristen är arbetet träget Trögt under stundom går tiden sin gång — Fristunder medgifvas kanske bendiget Men mellan rastera tiden blir lång. Dagliga tvånget är ägnat att välla Förr eller senare hälsan en stöt — Kraft och vigör han dock lyckats behålla, Tack vare Axas kafregrynsgröt.

Den allra finaste, bästa och mest välbärgade hafre användes till Axa. Detta är orsaken till det ovanligt höga näringsvärdet, den fina smaken och naturliga hafrearomen. Ett 1/2.-kg. originalpaket å 55 öre räcker till cirka 30 portioner Axagröt.

och rinnande ögon. Hon bar sin åttonde telnig på armen och Tyra kände en obehärskad lust att gråta då kvinnan gjorde en djup nigning med sina stela knän. »Kära fru Hansson, jag är så ledsen för er skull. Jag ville så gärna hjälpa er om jag kunde göra något.» Fru Hansson satte ned barnet på golvet och öppnade dörren till det andra rummet. Fönstren stodo på vid gavel och decemberluften fläktade i svaga, iskalla drag kring en enkel svart kista vid hvilken ett ensamt stearinljus brann. »Vi skola begravna henne i morgon och jag kunde inte ha henne ute i natt, sade modern hvars röst var låg och jämrande monoton som alltid, utan en snyftning trots att hennes ranna runno strida utför hennes kinder. Dett var hennes fagra ungdomsbarn, barnet af kärlek och lycka, barnet som kommit innan bekymrens ihåliga spöke trädt öfver hennes bröstel. Därför hade Elsa varit glad

Schweizer's broderade balrober från Kr. 10.80, sidenblusar 7.—, barnklädnigar 4.90, kragar, jabots, nåsdukar, artiklar passande till presenter m. m. Linnebroderier. Levereras tull- och portofritt i hemmet. Begär katalog med Pariser modeplanscher gratis och franco. Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz)

Försök en gång Kathreiner och Ni skall genast finna, att det har samma härliga arom och smak som bönkaffe. Kathreiner säljes i alla speceri-affärer i paket å 45, 25 och 10 öre.

FALU ÄTTIKA är bäst. Erhålles hos alla väl sorterade Specerihandlare i riket. Obs! ordet FALUN på flaskorna. Prenumerera på Barngarderober!

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skriver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.), på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda profvisat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som F. Pauli's AZYMOL-STIMULUS.

vacker och sorglös, därför kändes tomrummet nu så tröstlöst mörkt. — Och som hon kunde göra allting och sådana händer hon hade med barnen! Och så snäll och glad hon alltid var!

Och modern föll ned på en stol och vaggade fram och åter i sin sorg.

Men då Tyra såg ned på det ännu i döden vackra unga ansiktet kunde hon ej gråta. Hon föll på knä bredvid kistan och ehuru hon var urstånd att tänka redigt visste hon att hon tackade den högre makt som barmhärtigt ryckt så mycken ungdom och skönhet ur kasernernas svarta gjungelgrop.

Modern hade gått fram till kistan och stod nu och smekte svepningen med ögonen. Elsa var klädd i en hvit klänning, under hvars kant de fina vristerna och fötterna stucko fram i skära strumpor och hvita skor. Hon var pyntad som till en glad, ljus fest.

Tyra ordnade sina blommor omkring henne. Det var tunga skära rosor och myrtenblommar från hennes egna träd.

«Ah, fröken, kära fröken! Fröken har väl inte tagit af sin egen vackra myrten?»

«Jo, fru Hansson.»

«Ah kära, kära, det skulle inte Elsa velat! Den kommer att dö, fröken, den kommer säkert att dö.»

Den lilla kvinnan såg så förskräckt ut att Tyra kände sig helt beklämd.

«Men snälla fru Hansson — — —»

«Ah, jag borde ju inte säga något, då det är till mitt eget barn fröken ger! Men fröken är så ung och ensam, och man skall akta sig, fröken, man skall akta sig! Frökens brudmyrten kommer att dö, jag vet att den gör det.»

«Så finnes det väl andra myrtnar då,» svarade Tyra.

«Men det är tungt att vänta, fröken, och de döda vänta aldrig åter.»

Tyra skakades af en rysning. Hvar fick hon de orden från?

Då gick dörren upp och ett af de yngre barnen kom in. Det fanns ingenting af barn i flickans ansikte. Hon hade en fysionomi som påminde om en gammal slug råtta. Hallt bakom ryggen höll hon en bit mjukt bröd och det var väl närmast för att få äta detta i fred hon smugit hit in.

De stodo alla tre tysta. Slutligen smög sig rättan bakom sin mor. Den sistå brödtuggan var just satt i säkerhet.

(Forts.)

EN UNG FLICKA kunnig i vanliga hushållsyrsslor samt något i bokföring önskas som hjälp för hushållet samt några timmars dagligt kontorsarbete i köpmannafam., i stationssamhälle från den 1:sta nov. Svar med löneanspråk, betyg m. m. under adr. C. A. 1913, Iduns exp., Sthlm.

BÄTTERE FLICKA, enkel, barnrik samt villig att tillsammans med husmoder deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål, erhåller plats genast eller till den 1:sta nov. Barnflicka finnes. Svar med lönepret. och foto. Sändes till »Familjemedlem», Valdemarsvik.

Tillkännagivande.
Till en ledig sjuksköterskebefattning vid Stockholms stads epidemisjukhus äga hugade kompetenta sökande att senast måndagen den 27 oktober 1913 å hälsovårdsnämndens byrå i huset nr 4 vid Vasagatan ingiva sina, till nämnden ställda ansökningar. Med befatningen är förenad en kontant aflöning af 600 kr. jämte bostad, värme och kost samt 5 löneförhöjningar à 120 kr. efter resp. 3, 6, 9, 12 och 15 år enligt bestämmelserna för 4:de lönegruppen i den af Stockholms stadsfullmäktige år 1911 fastställda lönestat. Stockholm den 26 september 1913.
HALSOVARDSNÄMNDEN.

Föreständarinnebefattningen
för norra Kalarne läns hemslojdförings slöjdmagasin i Västervik kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 jan. 1914. Ansökningar skola ställas till förenings styrelse och vara inlämnade till styrelsens sek., direktör Ernst Petersson, Västervik, senast den 1 nov. Upplysningar och löneförhållanden m. m. lämnas af sekreteraren.
STYRELSEN.

Plats i Göteborg
erhåller värlek barnfröken i bättre fam. Vidare underättelse i bref till »Husmoderns sällskap och hjälp», Sv. Telegrafbyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Thé-Firma
söker privatpersoner till försäljning i hemmen af förstklassigt témarke. Hög provision. Godt tillfälle till biförtjänst. Svar till »L. M. & C:o», Iduns exp., Stockholm.

Vårdinna.
Medelålders, respektabel dam erhåller plats som vårdinna hos äldre änkemamma i vacker egendom å landet, nära stad och järnvägsstation. Ansökan, åtföljd af foto och uppgift å ref., torde benäget sändas under adr. Disponent Karl E. Anderson, Arnäs Bruk, Österäng.

Platsen som föreständarinna
för tjänstemännens hushåll, vid Skultuna Bruk, är ledig att tillträda den 1:sta november 1913. Ansökningar jämte ref. torde insändas till Skultuna Bruk, Skultuna.

Å egendom i Nerike
godt hem, får hushållsfröken plats, medlem af familjen. Tvänne jungfrur finnas. Vid Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34. Sthlm.

En frieleplats
hos Ameli Fjæstad, Arvika.

För en förstklassig hushållerska
finnes plats å lasarettet i Ljungby d. 1 nästkr. nov. lön 600 kr. och allt fritt samt 75 kr. i semesterarvode. Af betyg och rek. åtföljda ansökningar insändas före den 20 dennes till Lasarettkontoret, Ljungby.

Pålitlig,
intresserad barnsköterska sökes den 1 nov. för 3 barn om 7½, 5½ och 4 år. Sökande bör helst vara något sykunnig och ha goda rekom. Svar jämte foto och löneanspråk torde sändas till Konsulinnan Agnes Busch, Norrköping.

FLICKA önskar att under husmoders ledning grundligt lära allt som hör till ett väl ordnat hem, framför allt matlagning. Är villig betala något. Svar till Jan. 1914, Norrköping p. r. BILDAD, barnrik, musikalisk och hushållskunnig förlöfvad flicka önskar plats i aktningstjänst familj, där jungfru finnes. Lön önskvärd. Svar till »1—15 november», Iduns exp.

STUDENTSKA, 20 år, önskar plats som guvernant, resällskap eller hjälp i hushållet. Undervisningsvan och kunnig i alla inom ett hem förekommande yrsslor. Svar med löneuppgifter till »H. R. Oktober», Viktoriagatan p. r. Göteborg.

TVENNE LÄRARINOR önska plats under ferierna (15 nov.—15 febr. var för sig). Den ena är sykunnig och för öfrigt villig att deltaga i hushållsyrsslor. Den andra villig undervisa mindre barn och i öfrigt hjälpa till med lättare göromål. Svar till »Sysselsättning» p. r. Bengtfors.

UNG, BILDAD FLICKA önsk. pl. som sällskap i finare familj. Äfven villig, om så önskas, läsa med barn och undervisa i musik. Svar till »Musikalisk», Iduns exp.

19-ÅRIG FLICKA af god familj önskar plats att resa utrikes som lektis och sällskap åt äldre eller sjuk person, eller som lärarinna för mindreåriga barn. Har genomgått 8-klasligt läroverk och är musikalisk. Goda ref. Svar till »Anna-Greta», Iduns exp.

EX. STJUGGYMNAST önskar plats i familj, gärna som resällskap. Tacksam för svar till »Nov. 50» Fjärdhundra p. r.

18-ÅRIG FRISK o. GLAD värmländska af god familj, genomgått en 3 mån. kurs i hushållsskola samt kunnig i handarbeten, önskar under husmoders ledning deltaga i matlagning o. andra hemsysslor, i liten god familj, där jungfru finnes (helst i Stockholm). På lön fastas mindre afseende än på det väntigt bemötande. Svar till »Familjemedlem», Rudskoza.

UNG, FÖRLÖFVAD FLICKA önskar plats i familj för att under husmoders ledning lära sig hushållet. Svar märkt »Ordentlig flicka» emotes tacksamt under adress Kiosken, Brunnsparken, Göteborg.

SOM vårdinna eller som sällskap och hjälp i fint hem önskar medelålders dam plats. Kunnig i handarb. och för öfrigt hvad som hör till ett hems skötsel. Betyg från mångårig plats erhålles. Svar till »Pålitlig 37», Iduns exp. Stockholm f. v. b.

UNG FLICKA från ett bättre hem önskar plats den 1:sta eller 15:de november att som husmoderns hjälp, mot fritt vivre, deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Ej på landet. Svar till »Familjemedlem» p. r. Landskrona.

ÄLDRE FLICKA, arbetsam, kunnig i väfnad, sömnad och handarbete önskar plats att under husmoders ledning deltaga i hems gromål. Svar till »Landbrukaredotter», Sölvesborg p. r.

MEDELÅLDERS FLICKA af god familj önskar plats, helst i prästgård eller herregård som husmoderns hjälp och sällskap. Svar till »E. S.», Bergkvara p. r. (Kalarne län).

ENKEL 23-ÅRIG flicka önskar plats för barnen eller såsom husmoders hjälp med förekommande göromål. Goda betyg och rek. från 6-årig plats. Helst familjemedlem. Svar till »Hösten 1913», Örebro p. r.

UNG norrländska af god familj, hemmastadd i alla förekommande hushållsgöromål samt mycket barnrik önskar plats. Svar märkt »M. B. 24», Sundsvall p. r. emotes tacksamt.

BILDAD, troende, huslig, arbetsam, pliktrogen, musik flicka, önskar att tillsammans med någon annan kvinna, som är intresserad af missionsverksamhet, få deltaga i densamma i stad eller på landet. Åger och vana vid sjukvård. Svar till »A—», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

UNG kvinnlig gymnastikdirektör önskar plats i familj gärna i utlandet eller som sällskap på resor. Språk kunnig samt något van vid sjukvård. Svar till »C. E. H.», Iduns exp. f. v. b.

23 ÅRS FLICKA önskar under vintermånaderna plats i bildat hem, där jungfru finnes, att biträda i hushålls göromål. Har genomgått Cronius Hushållsskola samt är sykunnig. Svar till »Familjemedlem», Östhammar.

UNG småskolelärarinna af god familj önskar plats i hem att undervisa barn i vanliga skolämnen och musik. Vill gärna hjälpa till med hushållsgöromål. Goda seminarie- och tjänstgöringsbetyg. Svar till »20 år», Iduns exp. f. v. b.

BARNSKÖTERS KOR, exam. och med goda rek. söker pl. att vårda, helst späda barn. Vidare gm Majja Perssons Platsb. Baltzarsgatan 28, Malmö. Tel. 555.

18-ÅRIG FLICKA som genomgått 8-klasligt läroverk och praktisk hushållsskola söker pl. i godt hem gärna att läsa med mindre barn och för öfrigt deltaga i hushålls göromål. Goda ref. finnas. Vidare gm Majja Perssons Platsb. Baltzarsgat. 28, Malmö tel. 555.

Ung tysk fröken
önskar plats i bättre familj som barnfröken samt för undervisning i tyska och pianospelning. Svar till »X», Stockholm 3 p. r.

Enkel, anspråkslös flicka
söker i nov. plats i godt hem för att hjälpa husmodern med hems gromål. Vill gärna anses som familjemedlem men någon lön önskvärd. Svar till »Skånska» p. r. Akarp.

Med "Systemmadrassen" Åstadkommes en ypperlig, hållbar och hälsosam bädd till billigt pris! Utlåtande från sjukhus och läkare m. fl. stå till förfogande

Aktiebolaget Stockholms Vaddfabrik.
Liljeholmen, Stockholm.
Fabriksbod: Jakobsbergsgatan 14.

Ett komfortabelt inredt badrum och kök ökar hemmets trefnad.
De nyaste, modernaste och i sanitärt hänseende mest fulländade artiklar såsom: Badkar, Bänstallationsbatterier, Duschapparater, Vaskar, Slasktrattar, Vattenkyl, Bad-Pissoir etc., samt Vägglattor af porsl. och emaljrad zinkplåt erhållas från oss genom alla entreprenörfirmor.

A.-B. Wilh. Sonesson & C:o, Malmö.
Afdel ingskontor:
Stockholm, Göteborg, Köpenhamn.

Det är nu öfver 40 år sedan den första vid fabriken tillverkade symaskinen lämnade Husqvarna och under hela denna tid har fabriken ej lämnat någon möda ospard eller skytt några kostnader, då det gällt att fullkomna fabrikatet samt alltid följt med sin tid och tillämpat alla de uppfinningar och verkliga förbättringar, som under årens lopp framkommit inom symaskinsindustrien. Resultatet har också blifvit att

Husqvarna Symaskiner

numera räknas bland de främsta, som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behof samt säljas såväl kontant som på förmånliga afbetalningsvillkor.

SOM vårdinna och husmor önskar 34 års flicka plats hos änkan eller ungherre. Svar till »Helst på landet», Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERING önskas på landet i god familj för en snäll och frisk 8-års flicka, helst där hon kan deltaga i undervisning tillsammans med familjens egna barn. Ersättning 40 kr. pr mån. Svar med uppgift å ref. till Barnavårdsbyrån, Kornhamstorg 51, Stockholm.

UNG, liten flicka önskar god inackordering, helst i Dalarna, Jämtland, Östergötland eller Småland. Svar med prisuppgift pr månad till »Inackordering», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSLEVER erhålla ett godt hem och grundlig undervisning i fin familj, i vacker trakt af Småland. Svar till »Erfaren husmor», Iduns exp.

INACKORDERING i stilla troende hem i Bergslagen. Hårlig natur, hög luft, godt bord, goda bäddar. Nära station. Billiga priser. Hvilo hemmet Dagarn.

INACKORDERING för yngre bildad dam i verkligt godt hem. — Ingen annan inackordering. — Eget rum med egen ing. fr. tamb. Allm. tel. 18364 kl. 10—1½ 12 f. m. o. 1½ 7—8 e. m.

FAMILJ, boende på landet i närheten af Lausanne (Schweiz) emottager unga flickor i pension. Pris Fr. 125.— pr månad. Förfrågn. under märke U. 27060 L., Haasenstien & Vogler, Lausanne.

MAKELA

Enligt färdiga betodes intyg det bästa medel emot all slags kroppslig svaghet, överansträngning, hysteriska, anfäll, sömnlöshet, nervsvaghet, huvudvärk, hjärtslagning, missad arbetskraft m. m. **MAKELA** ÄR ETT MEDEL SOM HÅLLER VAD DET LOVAR. Vänta inte att åka bort till det blir förest. Makela kostar för 250 gr. flaska 2:85 kr. och pr 500 gr. flaska 5.— kr. franko mot postfraktt från

KEM. NEDERL. SKANDIA, Malmö.

Kungl. Hofleverantör
A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST
Piano- & Orgelfabriker, Arvika.
Högsta utmärkelser å senare årens världsutställningar för

FLYGLAR · PIANINOR · ORGLAR
i täflan med olika nationer.
22,000 instrum. i bruk. Begär prisik.
Göteborg, Stockholm,
Kungsgatan 15, Drottninggat. 23.

Malmö,
Baltzarsgatan 42.
Filialförest. i Stockholm: Musikdirektör Carl Bohlin.

Apotekaren
Fil. D:r
H. CEDERBERG

medicinska SASOLTVÅL
för toaletten
(Innehåller 10% SASOL)

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

SJUKSKÖTERSKA eller elev erhåller anställning vid Visby hospital. Bestyrkta betygsskrifter insändas till läkaren.

SNÄLL och vänlig vårdarinna för äldre sinnesslö dar erhåller plats i slutet af okt. Svar till »C. R. T.», Helsingborg p. r.

ANSPRAKSLÖS, bildad barnfröken, kunnig i späda barns vård, samt handarb. och enklare sömnad får plats i ingenjörsfamilj. 3 barn. Gärna någon som genomgått barnavårds- eller sjukvårds kurs. Svar med foto, rek. och löneanspråk till »Bruk i Värmland», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, fullt pålitlig flicka från godt hem får god plats som kokerska och hushållsfröken 1 nov. Bör vara kunnig i så väl enkel som finare matlagning samt bakning, upplägningar m. m. Familjen består af 4 personer; barnhusa finnes. Svar med foto och rek. till 1 nov., Nora.

ENKEL och ordentlig flicka från bättre hem, med godt och vänligt sätt mot barn, sökes d. 1 dec. till fam. med tre barn, att hjälpa till med deras vård och kläder. Bör äfven hjälpa till med någon städning m. m. Jungfru finnes. Svar med foto, ref. och löneanspråk till Fru Stina Lінде, Trafikehfsbostaden, Köping.

LÄRARINNA, som med allvar och energi kan åtaga sig förberedande undervisning för en 9-årig gosses inträde i Statens läroverks 1:sta klass, erhåller nu genast tillsviade plats under en tid af 2:ne månader. Svar till »Egendom, Södermanland» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BÄTTERE FLICKA, ej för ung, får god plats den 15 november i familj på landet ej långt från stad att sköta tre små flickor i åldern 3 år—1 mån. Som villkor fordras största ordningsinnehållande och verklig kärlek till små barn. Svar med pretentioner till »Tre trallande jantor», Borås p. r.

ENKEL, PÅLITLIG FLICKA i åldern 25—40 år från godt hem, fullt kunnig i matlagning får plats som kokerska i Stockholmsfamilj om 5 pers. hushåll, däraf 3 barn i skolåldern. Svar till »Snäll & Villig, genast», Iduns exp.; Stockholm f. v. b.

FÖR TVÅ UNGA FLICKOR, finnes plats ledig som ensamjungfru och barnhusa i mindre familj. Svar med betyg, foto och löneanspråk sändas till Fru K. Weman, Nynäshamn.

BARNFLICKA 14—15 års ålder erhåller förmånl. plats till herrgård att sysselsätta och delvis sköta 2 flickor i 6 års åldern. Hon skall vara stark, frisk, från ordentl. föräldrahem. Vid. Allm. Tel. Stocksumd 12 mel. 4—5 e. m.

En bättre flicka

20—25 år gammal, kunnig i enklare matlagning och andra husliga göromål, som vill åtaga sig matlagning m. m. i ett landhushåll får plats med första i Angermanland nära stad i tjänstemannafamilj. Blir ansedd som familjemedlem, lön efter öfverenskommande. Svar till »Arbetsvillig», Hernösands-Postens exp., Hernösand.

PLATSSÖKANDE

20-ÅRIG, bättre flicka önskar plats att som medlem af familj hjälpa till med förekommande hushållsgöromål. Någon lön önskas! Svar under sign. »A. S.» Marielund, Gnosjö.

FLICKA med realskoleexamen önskar plats att läsa med barn och som husmoderns hjälp. Svar till »Tacksam», Strömstad p. r.

SOM SÄLLSKAP och hjälp önskar 18 års elementarbildad flicka plats i familj där jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem», Växjö p. r.

PLATS SOM SKRIFTBILADE å expedition eller hos ämbetsman önskas af 30-årig, bildad dam. Svar till »Okt. 1913», Iduns exp. f. v. b.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKÄMMELLER

Enda tillverkare A. B. Nissens Manu-
facturing, Norge.

J. Arvedsons kurs
sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande
samma kompetens och rättigheter som en
kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr J. Arved-
son, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs
Gymnastiska Institut,
Göteborgs Arkader, Göteborg,
längsta o. fullständigaste spe-
cialkurs i Sjukgymnastik o. Mas-
sage.
Begär prospekt!

Zanderska Gymnastiken,
Birger Jarlsgratan 23.
Damafd. 11-1: Dr G. Zander.
Herrafd. 1/2 8-10: Dr A. Levertin.
Do 2-1/2 6: Dr A. Berghel.
Snedafd. 1/2 3-1/2 5: Dr E. Zander.

Hårnät,
Äkta till kr. 3,75 pr. dyss. vanl. storl.
prof mot 35 öre i frimärken.
Svenska Hårnätimporterna
Stockholm Va.

Vårda hyn!
(Majorskan Edmann.)
Creme Idéale gör hy, hals och hän-
der vackra. Fin parfym 2.50
Poudre de Riz Idéale, utsökt och
oskadligt ansiktspuder 3.—
Rynkflinktur förminskar rynkor, gör
hyn ungdomligt skär 3.25
Champoing renar fullt, borttager
mjäll, ger glans 2.—
Absolut oskadligt enligt handelske-
mist. I förnämsta parfymaffärer.

Besvärande hårväxt
borttages bäst genom
Mc Millan & Arthurs, London,
EPILOTOIRE.
Depot hos A. W. NORDING,
Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En alljämnt
stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: Franska Parfymmagasinet,
Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Afmagringstvål,
— absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4.50 + porto. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21.

Crème de
Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt
hudmedel,
säljes i tuber å 30
öre hos Herrar
Speceri-, Färg- och
Parfymhandlande
m. fl. samt å
Apoteken.

Annonser i Idun!

H. G. SÖDERBERGS

IMPORT A. B.

**Prima Antracit, Hushållskol, Briketter,
okrossad, krossad och småkrossad Koks**
Hemköres till alla stadsdelar. All krossning och sortering sker
vid våra nya anläggningar vid Värtan, hvarigenom en jämn och
stybbfri vara erhålles.
R. t. 5914, 3092, 5 75, 11809, 11812. A. t. 451, 3092, 1282, 2582.

VINOLIA

Tvålar, Parfym och
Toalett-Artiklar.

Vid ett enda försök med
Vinolia Crème
visar sig genast dess läkande och
svalkande egenskaper. V. 108

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

**Förnämsta me-
del** att skydda
huden och bevara
hyns friskhet är
Oatine-Crème
— en kraftig, snövit
naturprodukt af ren
hafre. Äkta Oatine-
Crème i hvit burk
med grönt lock från
förhöjningen till 1.50 o. 3 kr. per burk.
Oatine-Crème, -Tväål, -Puder o. -Balsam
finnas öfverallt samt hos A. W. Noring,
Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsgrat.
16 o. Drottninggatan 63 Stockholm.

KALMAR ÅNGKVARNS

HVETE- & RÅG- MJÖLER

Erkändt bästa och på-
litligaste mjöler under
denna säsong.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästervägsq. 30,
STOCKHOLM.

Spar Edra penningar

genom att själf lära Eder Kem. tvätt
och rengöring. Fullständig beskrifning
samt erforderliga material sändes mot
postförskott å kr. 1.90 + porto från
Tekn. Fabrikerna FURÖL, Stockholm 2.

Denna förtjusande kolt
af skart eller ljusblått handöfvt, glän-
sigt bomullstyg, beströmd i hvit, le-
verera tillklippt med upprättad och
passgjord broderi samt närgarn och
nåttill del verkligt billigt pris af
2.50. Med här öfverordning öfver alla
koltens framman, lärd öfver tillförlig-
en, oskadlig och postföret. Skrif dag och beställ!
Svenska Postorder Kompaniet Stockholm.

Specialaffär för SCHWEIZER
BRODERI, SPETSAR, VAFNA-
DER m. m. Rikt profsorti-
ment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommandögatan 9.

**DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
HVETEMJÖLET
ÄR**

TRISTAD PATENT

Musikinstrument. Endast
prima o.
väl justerade: Gitarrer, Mandoliner,
Gitarmandoliner, Gitarlutor, Violin-
er, Violonceller, Clitror, Kon-
sertinor, Dragspel, Flöjter, Klari-
netter, Missingsinstrument, Sex-
tetter af förstklassig böhmisk till-
verkning, svensk modell, till 800
och 425 kr. sextett pr extra kontant,
Trummor, Fodral, Strängar och ö-
riga tillbehör. Orglar och Pianon
från främsta fabriker. Hög rabatt
vid extra kontant köp af orglar
och pianon.

Ceylon-Téer. Frälsningsar-
mens äkta, rena,
berömda téer. Finaste arom. Olika
paketeringar till 5, 6 o. 8 kr. pr kg.
Kakao. Frälsningsarméns rena
Kakao af erkänd först-
klassig beskaffenhet. Pris pr hekto
—: 45 och pr kg. 4:50, enkiloburkar
4:50.

Tekniska varor:
Dentol. Frälsningsarméns utmärk-
ta munvatten och tand-
pasta. Munvattnet är på grund af
sina stora antiseptiska egenskaper
äfven ett förträffligt antiseptikum.
Pris pr helfl. 1: 75, half. 1: —. Tand-
pasta pr tub —: 60.
Armé-Tväål. Fin och behaglig, an-
tiseptisk toalettväål.
Pris pr stång 1: —, pr bit —: 25.
Viola-Ideal. Finaste toalettväål.
Pris pr kartong om
3 tvålar 1: 50, pr tvål —: 60.
Armé-Skokräms. Terpentinfri,
förstklassig
skokräms. Pris pr burk —: 25, pr
stor ask —: 50, pr mindre ask —: 20.
Putspulver. Förstklassigt rengö-
ringsmedel för me-
taller, men särskildt för koppar.
Pris pr burk —: 25.
Putskräms. Förnämsta metallpo-
leringskräm för alla
metaller. Pris pr flaska —: 25.

Dessa varor kunna erhållas vid eller ge-
nom hvarje Frälsningsarmé-kår, hos
många hrr handlande eller direkt från
Frälsningsarméns Handelsdepartement,
Östermalmsgat. 24 & 26, Sthlm 5.
Telefoner: Riks. 8581. Allm. 63 72.
Begär vår rikt illustrerade varu-
katalog som sändes gratis!

Figues Ekholms Sångskola,

Stockholm, Greffuregatan 76 B, n. b.
Mottagningstid: Torsdagar kl. 2-3. Allm. Tel. 188 23. Riks Ö. 953.
Denna skolas ändamål är att på grundvalen af den gamla italienska
bildningen och med tillgodogörande af den moderna sångteknikens hjälpsam-
bibringa lärjungarna en sund röstutveckling och en omsorgfull språkbildning.
Synnerlig vikt skall fästas vid en riktig andningsmetod såsom varande
nödvändiga vilkoret för en god tonbildning.
Intyg af August Iffert, f. d. professor vid konservatorierna i Wien och
Dresden, författare af den berömda "Allgemeine Gesangschule".
Dresden 7 juli 1910.
Frau Doktor Ekholm aus Stockholm hat verschiedene Male längere Zeit
unter meiner Leitung Gesangstudien getrieben. Sie ist in praktischer und in
theoretischer Richtung mit meiner Unterrichtsmethode vertraut und empfehle
ich sie als Lehrerin aufs wärmste. AUGUST IFFERT, K. h. Professor.
Prospekt hos Svala och Söderlund (Abr. Lundqvists efter). Hofmuskhandel
Malmorgsgatan 8 och Stureplan 2.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen
kl. 11-3. Upplys. i skolans
lokal, Grefgatan 57. Allm. Tel. 224 53. Prospekt på begäran.
Selma Wahlgren.

Kan en hvar bli en stor pianist? Förvånande resultat af ett på vetenskap-
liga grunder utarbetadt system.
I Göteborg har etablerats ett institut, som per korrespondens meddelar un-
dervisning efter ett system, som påstås sätta en hvar i stånd att på kort tid
ernå äfven den högsta grad af teknik. Personer, som pröva detta system,
och ägna blott några minuter dagligen däråt, säga sig på några månader
göra lika stora framsteg som eljest på årat.
Systemet finnes förklaradt i en broschyr, som äfven tydligt påvisar orsaken
till att hittills så ytterst få lyckas blifva verkliga pianister. För att göra sy-
stemet bekant sändes denna broschyr gratis till en hvar, som uppger namn och
adress till "Forteinstitutet, Göteborg". Skrif efter den genast — om Ni vill
lära Eder spela piano, måste Ni bli bekant med detta system.

Betänk huru lätt i en tvål eventuellt ingående
skarpa och retdande beständs-
delar kunna genom hudporernas förmedling införas i hudsystemet,
huru lätt den i dålig tvål alltid förefintliga, på hudfettet
starkt upplösande alkaliteten kan för-
därfa en vacker hy och ett blom-
strande utseende, och Ni skall blifva
övertygad om betydelsen af den strän-
gaste urskilning beträffande valet af
tvål. Florodol-tvälen garanterar fri-
het från all risk på grund af sin ab-
soluta renhet, neutralitet och sina ut-
söta ingredienser, — upphovet till
det milda, cremelika lödder, som ut-
märker Florodol-tvälen och hvilket
speciellt är egadt att rena porerna,
stimulera hudverksamheten och göra
huden sammetsmjuk, smidig och vac-
ker, hyn klar och ren, hals och hän-
der hvita och mjuka.

Läs detta:
Då på sista tiden flera personer börjat annonsa
om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke
blifva förvånad med dessa. En annonsör uppger
sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast
32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp
mot Engelska sjukan och Barnförlamning,
så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har så-
ledes en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för
utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden
och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbryter vid
alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: Blodbrist, slappa
armar och ben, kalla händer och fötter, gnattig lynne, ingen söm,
ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, stem stockar
sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, le-
derna blifva styva, stockar sig slömmet på strupen kallas det struma.
Sueda lemman kunna bli återställda. Sök i tid äminstone för barnen,
de lida oförskydd. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg.
HANNA BENGTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 82.

**Korrespondensundervisning i Har-
moni och instrumentation.** BE-
liga kurser. Prospekt gratis. Musikdire-
C. Ekbergs Musikhandel och Piano
magasin, Malmö. Tel. 32 79.
Förstkl. musikinstrument, strång-
o. tillbehör. Malmshöjs berömda Piano
nå och Flyglar. Musikalier. 25-öres
bibl., cirka 400 nummer. Katalog gratis.

**Frisk och af en oför-
liknelig finhet** är Farinas
Eau de Cologne med Kölneröden. Es-
hålles lädvis och pr flaska till par-
pris vid köp direkt å Kölnerlagren,
24 Smålandsgatan, Stockholm. Lämp-
lig present vid alla tillfällen. Prospekt
gratis och franko.

**BRUNKEBERGS
TEATER**
Alltid veckans
bästa nyheter!

SKÅNSKA HANDELSBANKEN
Fonder 20,900,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkassa } 4 %
Fondafdelning. Kassafakt.

Ingeborg Maria Sicks
och
Alvide Prydz'
populäraste böcker i
nya enkronasupplagor.
I. M. Sick:
Högfjällsprästen.
5te upplagan.
Else.
4de upplagan.
Alvide Prydz:
Gunvor Thorsdotter
till Härö.
5te upplagan.
Fr. Skoglund's förlag.